

Höstluft under vingarna

flyg för 79 € till Helsingfors eller Stockholm

Passa på under höstlovet!
På alla Air Ålands avgångar
mellan 12 och 19 oktober
(måndag–måndag) har vi reserverat
ett antal flygbiljetter för 79 €.
Till Helsingfors eller Stockholm.
Eller vice versa.

Boka på www.airaland.com

Du kan också boka genom att ringa Air Åland, tfn +358 18 171 10.
Vi håller öppet vardagar 10–16. Väljer du att boka per telefon
betalar du en serviceavgift på 15 € per bokning.

 AirÅland
Tack för att du väljer Air Åland

miljö

Internationella korrosionsforskare slår larm:

Kopparkapslar kan rosta snabbt

Kopparkapslarna som det högaktiva kärnavfallet ska förvaras i är för tunna och kommer att kollapsa redan inom 1.000 år.

Larmet kommer från forskare som studerat hur det har gått med kopparmynten ombord på regalskeppet Wasa som sjönk år 1628.

Peter Szakalos vid Kungliga tekniska högskolan KTH i Stockholm har tillsammans med tolv andra korrosionsforskare från Sverige, Kanada och Ryssland i dagarna publicerat en rapport där de studerat hur kopparmynt ombord på regalskeppet Wasa, som sjönk den 10 augusti 1628, nästan rostade sönder.

Samma miljö

Wasa låg på havsbotten i 333 år innan skeppet bärgades 1961. Mynten som följde med i djupet 1628 var nypräglade av valsad kopparplåt, en nymodighet på den tiden. Till skillnad från äldre kopparmynt som var handpräglade och ojämna hade mynten av valsad kopparplåt en jämn tjocklek och vikt, vilket enligt forskarna har gjort mynten ytterst lämpliga att utföra korrosionsforskning på.

– Den miljö som Svenska kärnbränslehantering, SKB, planerar för slutförvaring av det använda kärnbränslet och sjöbotten där Wasa låg är mycket lika varandra – en syrgasfri anoxisk lera, säger Szakalos till tidningen Ny teknik.

Som Nya Åland har berättat i flera artiklar planerar både SKB och dess motsvarighet i Finland, Posiva, att kapsla in det utbrända kärnbränslet i långa kapslar med ett 5 cm tjockt hölje av koppar och sedan bädda ner dem i lera i stora underjordiska grottor. Där ska de ligga i minst 100.000 år – så länge tar det innan radioaktiviteten avklingat så att avfallet är någorlunda ofarligt.

Både SKB och Posiva har upprepade gånger försäkrat att metoden är pålitlig, även om planen från början var 20 cm tjockt kopparhölje. Att man frågått det beror enligt forskarna antagligen på att det är besvärligt att tillverka så tjocka kapslar och att koppar är relativt dyrt.

Alltför tunt

Men forskarnas slutsats efter kopparmyntsforskningen är att kopparhöljet på 5 cm är alltför tunt. Dessutom värmer det radioaktiva kärnavfallet i kapslarna upp kopparn som då rostar ännu fortare. Kapslarna kan i värsta fall kollapsa redan inom tusen år.

Enligt forskarna måste

För tunt. Kopparhöljet kring kapslarna med utbränt kärnbränsle är alldeles för tunt, slår ett forskarteam larm om. Med det hölje på 5 cm som planeras riskerar kapslarna att rosta sönder på mindre än tusen år. I så fall läcker radioaktiviteten ut i Östersjön.

Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

kopparhöljet runt varje kapsel vara minst en meter tjockt för att vara någorlunda säkra. Ett annat alternativ är att kopparn kläs in i en annan metall som motstår korrosion, till exempel höglegerad titan eller det bästa rostfria stål som går att uppbirga.

Myndighetsreaktion

Peter Szakalos berättar för Ny teknik att tystnaden kring hans och forskarkollegan **Gunnar Hultqvists** tidigare larm om kopparkorrosion i och med myntforskningen nu har skingrats något. Han berättar att han fått en reaktion på artikeln från den svenska strålsäkerhetsmyndigheten som bland annat gett forskarteamet i uppdrag att granska en två år gammal kopparkorrosionsstudie som

den tidigare strålsäkerhetsmyndigheten beställt av en grupp internationella korrosionskonsulter.

Men SKB har reagerat avmätt på de nya rönen. I en kommentar i Ny teknik säger SKB:s forskningschef **Peter Wikberg** att Szakalos redovisar resultat från egna mätningar och att han slutsatser går för långt.

Till nästa sommar ska SKB lämna in ansökan om slutförvar av använt kärnbränsle på cirka 500 meters djup i urberget i Forsmark i anslutning till Östersjön och nära Åland.

Flyttade nu. Fåren i Tullarns äng har nu flyttats efter att två får hittats döda.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

ÅMHM utreder döda fåren

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har agerat i fallet med de två döda får som hittats på betet i Tullarns äng.

–Vi kommer att utföra obduktion på fåren, säger veterinär Julia Lindberg.

Det hade inte kommit in någon anmälan till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHM, gällande fynden av de två döda fåren på betet i Tullarns äng. Men efter att ha läst om händelsen i gårdagens tidningen inledde myndigheten en utredning.

–Vi har redan varit i kontakt med djurägaren och vi kommer att utföra en obduktion av, i bästa fall, båda fåren för att få reda på vad de dött av, säger veterinär Julia Lindberg, som berättar att man nu ska utreda en sak i taget för att få fram konkret resultat och därigenom få slut på spekulationerna.

Kommer ni att göra en inspektion på betet?

–Om jag förstått det hela rätt så är djuren inte där längre, men beroende på obduktionsresultatet kan det även bli aktuellt att titta på markområdet, säger Julia Lindberg.

Avmagring

I en utredning av det här slaget tar man först reda på vad som orsakat djurets död.

–Om det visar sig att ett djur dött av avmagring blir nästa steg att titta på de andra fåren i flocken och se hur hagen ser ut, säger Julia Lindberg.

Två tillfällen

De döda fåren vid Tullarns äng hittades vid två olika tillfällen i onsdags, på morgonen och på kvällen. Kvällsfyndet polisanmälades och polisen kontaktade djurägare, som då inte kunde ge någon förklaring på varför djuren dött.

En upprörd stadsbo berättade i gårdagens Nya Åland att fåren skulle ha för lite mat på betet och därför försökte klättra längs trädstammarna för att nå löv.

Men det är väl normalt för får att försöka äta löv från träden?

–Ja det är det, även om beteendet är vanligare hos till exempel getter, säger Julia Lindberg.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

Mängder med förstörda postlådor

■Som Nyan redan berörde igår har mängder med postlådor utsatts för skadegörelse i Finström. Totalt visar det sig nu handla om upp till 45 postlådor som förstörts i Emkarby, på Pålshölevägen, i Bjärström, i Markusböle och i Godby.

Utöver det har fyra postlådor skadats på Postgårdsvägen i Jomala. Samtliga fall ägde rum natten mellan tisdag och onsdag. (mt)

Uppsagde piloten vill säkra sitt yrkande på 86.000 euro

Begär Air Åland i kvarstad

Den Air Åland-pilot som fick sparken för ett par veckor sedan har begärt att Ålands tingsrätt belägger flygbolagets lösa egendom med kvarstad för att han säkert ska få ut det skadestånd på totalt 86.000 euro han anser sig ha rätt till.

Tingsrätten ska höra båda sidor innan beslutet fattas.

Nya Åland har tidigare berättat om den stämningsansökan som piloten lämnade in mot Air Åland. Han sades upp efter att ha varit borta från jobbet mer än sju dagar utan att lämna något meddelande till arbetsgivaren. Själv hävdar han att han blev olagligt uppsagd och yrkar på ersättning.

Vid sidan av stämningsansökan lämnade piloten också in begäran om kvarstad. Motiveringen var att Air Åland annars skulle "förstöra, gömma eller överlåta" sin egendom, eller göra något annat som skulle äventyra pilotens rätt. "På grund av bolagets svaga ekonomiska situation finns det en överhängande risk för att pilotens fordran inte kan säkras på något annat sätt", heter det i begäran.

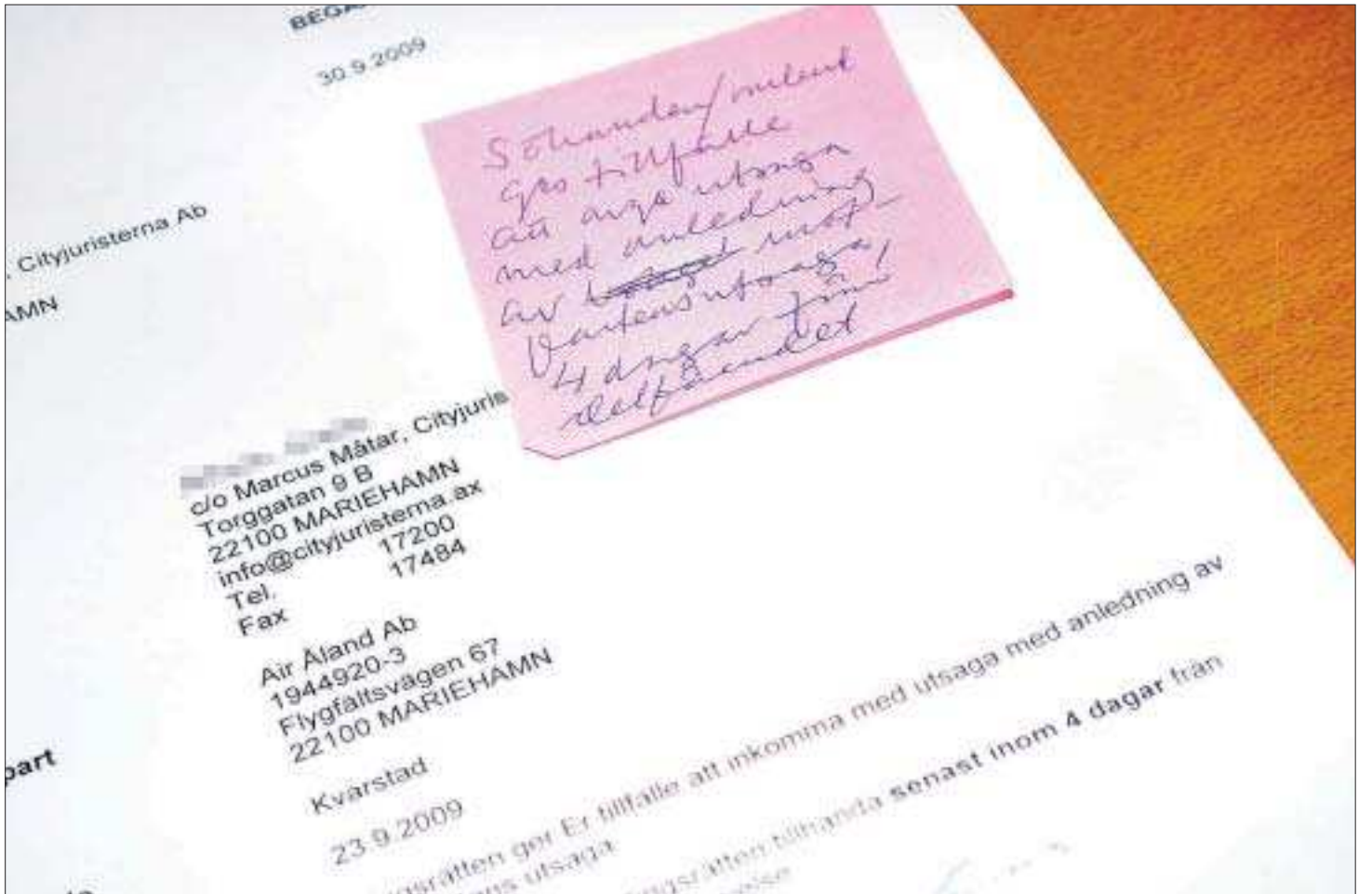
Yrkandet på kvarstad gäller 68.000 euro, eftersom lönegarantireglerna säkrar fordran på resterande 15.200 euro.

Fick rätt att svara

Piloten och hans biträde, juristen **Marcus Måtar**, ville att tingsrätten skulle fatta beslut om säkringsåtgärden utan att Air Åland skulle få möjlighet att ge sin syn.

Detta godkände tingsrätten inte utan gav Air Åland fyra dagar för att ge sitt svar. Där står bland annat följande:

Den 22 augusti har piloten meddelat arbetsgivaren att

Kvarstad. Den pilot som nyligen fick sparken från Air Åland har begärt att tingsrätten ska vidta säkringsåtgärd för att flygbolaget ska kunna betala det skadestånd han anser sig ha rätt till. Tingsrätten vill höra båda sidor innan beslutet fattas. Foto: ANNIKA ORRE

"det kommer att dröja innan jag kommer till Mariehamn" eftersom han hade fyra veckor semester sparade från 2008. Flygbolaget hävdar att piloten inte hade någon outtagen semester. De personer som enligt piloten beviljat ledigheten har inga sådana befogenheter, påpekar man också.

Mejlen med som bevis

Air Ålands vd **Jan Erik Sundberg** uppmanade honom då flera gånger via både pilotens jobbmejl och privata e-mejl att ta kontakt för att reda ut grunden för semestern. Enligt flyg-

bolaget valde piloten att inte svara på de frågorna men korresponderade nog per e-post gällande andra saker under bortavaron. Mejlkorrespondensen, som pågick under tiden 26-30 augusti i år, finns som bilaga i Air Ålands svar.

Air Åland nekar också till att det finns risk för att egendom försvinner om den inte beläggs med kvarstad och vill i sin tur att piloten lämnar säkerhet för den ekonomiska skada som en eventuell kvarstad kan orsaka bolaget.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Sparkade piloten:

Behöver inte följa arbetstidslagen

Den uppsagde piloten, som är bosatt i norra Sverige, säger till Nya Åland att det aldrig varit tal om att piloterna behöver följa finländsk arbetstidslag. –Vi hade våra personliga löneavtal.

Så var det innan nya vd:n **Jan Erik Sundberg** tillträdde, och så var det också efter det, hävdar han.

–Min semester var schemalagd och godkänd och jag hade naturligtvis rätt att ta ut den. Vi följer inga kollektivavtal utan vi har enskilda kontrakt var och en av oss, och där står det att vi har rätt till sex veckor årlig semester. Om man tolkar det bokstavigt så finns det egentligen inget krav att vi måste jobba in semesterveckorna. Och om jag har job-

bat in semestern så måste jag ha rätt att ta ut den.

"Rätt till sex veckor"

Arbetsgivaren hävdar ju att du inte har tjänat in dem under 2008? Du började ju jobba först den 14 januari?

–Den tidigare ledningen som gjort avtalen var helt på det klara med hur det skulle fungera. Tidigare vd:ns tolkning var att alla har rätt till sex veckors semester, men om man får lön för alla veckor kan diskuteras. På en del ställen får man förskott på semestern, och då betalar man tillbaka om man slutar.

Piloten menar att Sundberg inte "har någon aning" om hur systemet är uppbyggt.

Men nog måste väl också ni följa arbetstidslagen?

–Våra arbetstider reglerades i

så fall tidigare av litauisk lag eftersom Air Ålands operatör vid den tiden var litauisk.

Mejlkorrespondens

Mejlkorrespondensen finns med som bilaga till Air Ålands bemötande av din begäran om kvarstad. Där framgår det att du svarat, men inte på frågan om vad din semester grundar sig på. Vad säger du om det?

–Vd har hållit på och bråkat med oss om att skriva under avtalet, och det var det enda jag uppfattade att han ville ha.

Piloten berättar att han tog ledigt för att delta i älgjakten och att han inte suttit vid datorn.

–Vd kunde ha fattat telefonen och ringt. Det borde man ju göra innan man säger upp någon. Har man ett schema där

Twist. Den uppsagde Air Åland-piloten stämmer flygbolaget för uppsägningen som enligt honom är olaglig.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Stämmer inte. Air Ålands vd Jan Erik Sundberg tillbakavisar pilotens påståenden. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

man är ledig utgår man ju från att man är det.

"För mycket åsikter"

Varför tror du att du fick sparken om det inte var för att du var borta från jobbet?

–Jag har kanske haft för mycket åsikter.

Orsaken till att han ville säkra Air Ålands egendom genom ansökan om kvarstad var, säger han, att vd under samarbetsförhandlingarna sagt att Air Ålands pengar är slut inom sex månader om inget görs.

–Man känner sig ju lite lurad om det inte finns pengar.

Jan Erik Sundberg bemöter kort pilotens påståenden:

–Air Åland är ett finländskt bolag som följer finländsk arbetstidslagstiftning, inte litauisk eller något annat lands lagstiftning – det har inte ändrats sedan jag kom in i bolaget. Piloten sades upp eftersom han var borta från jobbet mer än sju dagar utan att meddela – inte för att han har haft åsikter. Åsikter får man ha. Jag försökte upprepade gånger få hans förklaring via mejl, men han svarade inte på min fråga. Och visst – jag hade kunnat ringa, men det här är ingen lekskola. Också en arbetstagar har ett ansvar.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Pilotanläggning på väg för svavelrening av tjockolja

Också åländskt plast- och bioavfall kan samtidigt omvandlas till dieselloja

Det åländska företaget Clean Gas International är först i världen med att presentera en lösning som dels kan rena tjockolja från svavel enligt IMO:s krav, dels kan tillverka dieselloja, gas och värme av plast och bioavfall som samlas in på hemmaplan.

Patentansökan är redan inlämnad, och nu väntar företagets vd – och hittills enda anställda – **Florian Haug** på svar.

–Alla komponenter i processen finns sedan tidigare. Vi har modifierat dem för fartygens behov och har kopplat ihop alla delar till ett robust och enkelt system som är lönsamt för användarna, förklarar han.

Skärpt svavelgräns

Bakgrunden är att internationella sjöfartsorganisationen hela tiden skärper kraven på svavelinnehåll i fartygsbränsle som används i trafiken på Östersjön. 2006 sänktes gränsen till max 1,5 procent och från och med 2015 tillåts bara 0,1 procent svavel. En möjlighet för rederierna är att övergå till så kallad marindiesel, men den är dyr jämfört med tjockolja.

–Målet är att vi ska ha en kommersiell produkt för fartyg på marknaden år 2013 – i god tid innan IMO:s skärpta svavelkrav träder i kraft, säger Florian Haug.

Förgasning

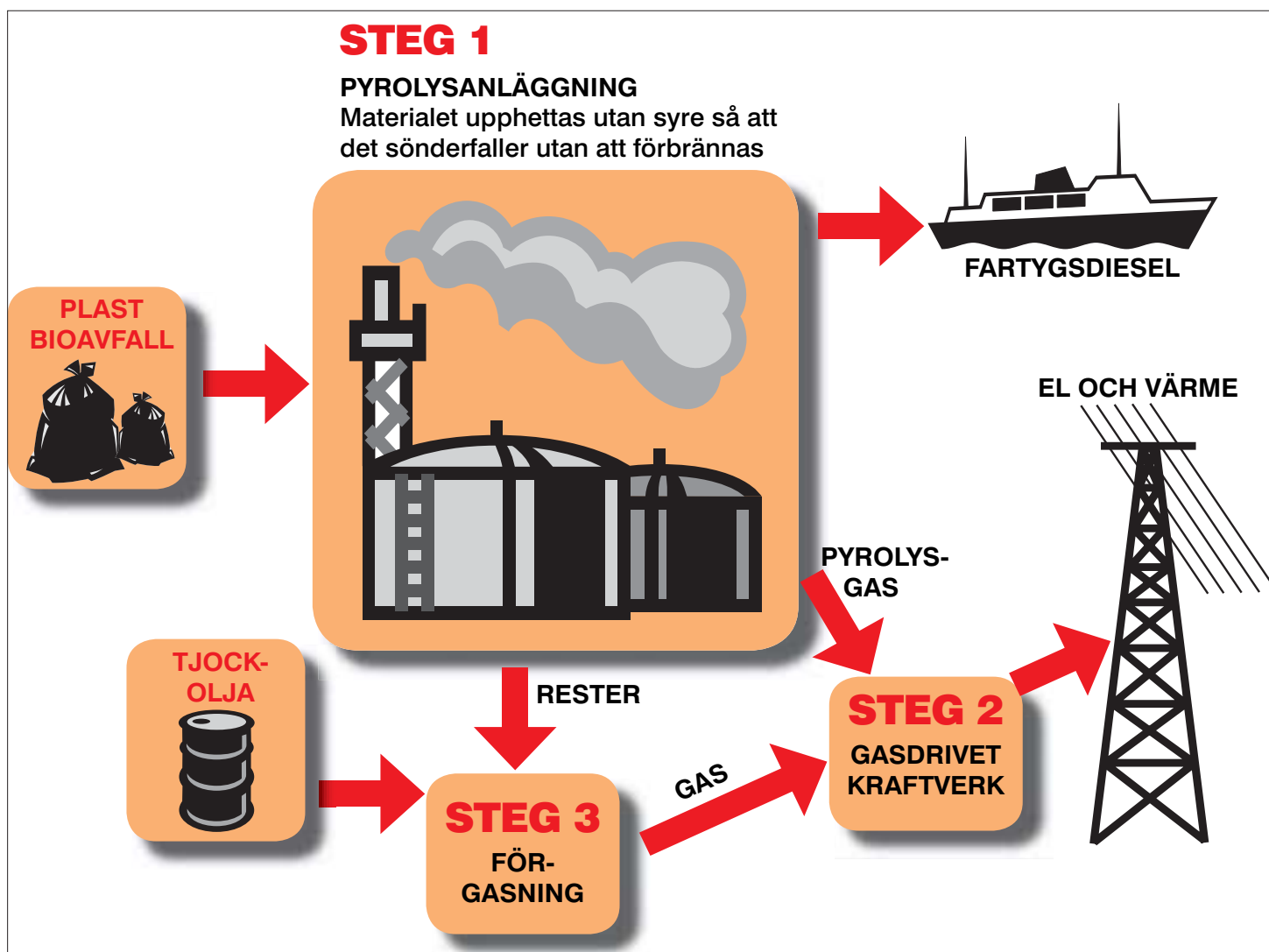
Clean Gas-processen går i kortfattat till så här:

■Tjockolja hettas upp i en reaktor så att den förgasas. Det är lättare att rena svavel från gas än från olja i vätskeform. Även oljehaltigt bilgevatten och annat oljespill kan användas.

■Den renade gasen kan förbrännas i gasturbiner, gasmotorer eller i modifierade dieselmotorer ombord på fartyg, både nya och befintliga.

Plast och matrester

Anläggningen kan dessutom vara en komponent för att omvandla flera fraktioner åländskt hushållsavfall till både fartygsdiesel och el och värme. Önskemålet om en åländsk förbränningsanläggning för plast- och bioavfall kan alltså förverkligas

Ny metod. Tjockolja och oljespill samt hushållens plast- och bioavfall kan användas för att göra lågsvavlig fartygsdiesel, värme och el i en ny sorts anläggning som åländska företaget Clean Gas nu har sökt patent för. Investeringen på 7-9 miljoner euro väntas vara återbetald på så pass kort tid som fem eller sju år enligt företaget. Källa: CLEAN GAS INTERNATIONAL. Grafik: MONICA FOGELSTRÖM

i och med Clean Gas-uppfinningen.

■Plast- och bioavfall – och möjligen också välsorterat brännbart avfall utöver plast – matas in i en pyrolysanläggning där materialet hettas upp utan syre så att det sönderfaller utan att förbrännas. Pyrolysen ger dels fartygsdiesel, dels rester som olja och tjära som matas in i förgasningsreaktorn tillsammans med tjockoljan.

Enligt siffror från Åsub produceras cirka 6.000 ton plastavfall per år på Åland. Pyrolysanläggningens kapacitet blir 12.000 ton per år, vilket innebär att också 6.000 ton bioavfall kan tas om hand.

–Det blir ju en miljövinst om man slipper föra bort plastavfall utanför Åland.

För att finansiera projektet och konstruktionen av en provanläggning på land går Clean Gas inom kort ut till ett urval stora internationella maskintillverkare och också till åländska företag inom shipping och utrustningstillverkning med en rikad emission. Målet är att få in 100.000 euro.

–De kontakter vi har haft visar att de kan tänka sig att teckna aktier, berättar Florian Haug.

För att bygga upp själva anläggningen behövs förstås betydligt mera pengar, 7-9 miljoner euro. Finansieringen sker via lån och aktiekapital. Nästa år kan det bli en allmän emission till åländska företag och privatpersoner, förklarar han.

Florian Haug säger att man ”i

princip är övertygad om att konceptet är lönsamt för Åland”.

–Även om det handlar om en stor investering räknar vi med att den har tjänat in sig på 5-7 år beroende på tjockoljans pris. Min gissning är att prisskillnaden på marindiesel och tjockolja ökar med åren.

Rester kan säljas

På långsikt finns risken att också tjockoljan blir dyrare i takt med att tillgången minskar, men då tvingas hela transportväsendet att lägga om.

Avsättningsmöjligheter finns också svavlet, till exempel för tillverkning av svavelsyra. Svavel kan också ombildas till kalk som används för gipstillverkning.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

I startgroparna. Florian Haug, doktor i naturvetenskap och vd för åländska företaget Clean Gas, vill nu ta steget vidare och bygga upp en provanläggning för att rena tjockolja från svavel för fartygsbehov och samtidigt ta hand om åländskt plast- och bioavfall. Foto: JONAS EDSVIK

Fartygsbränsle tema på dubbelseminarium

■Den 13 och 14 oktober hålls två seminarier på temat fartygsbränsle i Alandica kultur och kongress.

Det första handlar om ekonomiska styrmedel för att minska kväveutsläpp inom fartygstrafiken. Huvudarrangör är landskapsregeringen och medarrangörer Helcom och föreningen Ålands teknikkluster.

Det andra seminariet ordnas av Ålands teknikkluster och temat är framtidens fartygsbränsle. Föreläsarna kommer från Norge, Finland och Sverige.

Ålands teknikkluster tog i början av 2009 initiativet till det förgasningsprojekt som nu håller på att förverkligas via företaget Clean Gas International. Föreningen drev ett förprojekt under tre månader med stöd från EU och landskapsregeringen. (ao)

Staden tar ansvaret för översvämning

■**MARIEHAMN.** Staden tar på sig ansvaret för översvämningen i fastighetsaktiebolaget Backebergers hus vid Askuddsvägen 5 den 1 september. Vattnet, som steg 5-10 centimeter över källargolvets nivå, kom in genom golvsilarna efter att det blivit stopp i stadens huvudavlopp i parkområdet i närheten. Stoppet hade orsakats av grus och stenar i avloppet.

Stadens tekniska nämnd har fastställt gaturitningen för Juseliusvägen, Akvarellgränd, Palettgränd och Pastellgränd i Storgården.

En enig nämnd säger nej till att sänka hastigheten på Fiskehamnsvägen med hjälp av avsmalningar. Tekniska chefen **Kai Söderlunds** förslag var att markavdelningen skulle få i uppdrag att montera element för ”trafiksidoförskjutningar med avsmalningar”.

Nämnden har inspekterat Miramargaraget.

–Det öppnas under december månad, helt enligt planerna, säger ordföranden **Bjarne Blomster**. (pd)

Dalbosprängningar bordlades i nämnd

■Byggnadstekniska nämnden i Jomala bordlade på sitt möte i förrgår Dalbo affärsfastigheters begäran om att få spränga bort 35.000 kubikmeter från Svibyberget för att kunna förverkliga sitt kontors- och affärsprojekt. Ärendet skall utredas ytterligare.

Det var andra gången frågan om sprängningarna var uppe i nämnden i Jomala. Första gången, i somras, sade nämnden nej bland annat med motiveringen att bolaget enligt lag först bör ansöka om bygglov och att det i detaljplanen för området inte nämns att en så omfattande sprängning får göras.

Ågarna till Dalbo affärsfastigheter, **Tomas Brunberg** och **Gert Sviberg**, godtog inte det beslutet och anhöll därför om att nämnden skall göra en självprövning.

Nämnden sammanträder nästa gång om en månad. (tt-s)

Lib-styrelse om åländskt skatteparadis

Ett skatteövertagande är inte enbart en fråga mellan finska riksmyndigheter och Åland, skriver Liberalernas partistyreelse i ett pressmeddelande.

–Både riksstyrelser och andra länder kommer att ha synpunkter på ett övertagande av kapital- och samfundsskatter, instrumenten för ett eventuellt skatteparadis.

Liberalernas partistyreelse kommer att föreslå för partiets medlemsmöte i november att partiet ska arbeta för ett

stegvist övertagande av skattebehörigheten. Egen skattebehörighet är naturlig för en autonomi och ett fullständigt övertagande av skattebehörigheten bör därför vara slutmålet, menar partistyrelsen.

–Styrelsen stöder tanken på en ramlag för Åland där skattebehörigheten införs på den så kallade B-listan i självstyrelselagen, så att Ålands lagting ges rätten att överta behörighet i egen takt och efter moget övervägande.

I första hand skulle behörigheten för inkomstskatt och konsumtionsskatter överföras.

–Övertagandet föregås av noggranna analyser av hur skatterna bäst kommer ålänningarna till godo och befolkningen bör i val ha givit sitt samtycke till övertagandet.

Stor personal krävs

Vid mötet påpekades att en ny skattemyndighet kommer att kräva stora personella resurser inom den offentliga sektorn.

Sjöfartens existensmöjligheter bör tryggas och möjligheten att ensam stå för sjöfartstöden måste noggrant utredas, anser styrelsen.

–Näringslivet, arbetsmarknadens partner och övriga parter som berörs av ett övertagande bör involveras i skattekommunikationerna.

Även EU begränsar rörelsefriheten vad gäller skattefrågor och Liberalerna tror att både riket och andra länder kommer att ha synpunkter på ett övertagande av kapital- och samfundsskatter.

Vid mötet konstaterades också att regeringen inlett arbetet med att revidera klumpsummesystemet och att frågan om klumpsumman diskuteras som en sepa-

rat fråga oberoende av skattebehörigheten.

Vill ha moms kontroll

Liberalerna anser att det är viktigt att momssänkningen tillfaller konsumenterna och partistyrelsen uppmanade sina landskapsregeringsledamöter att agera så att man inför en övervakning av momssänkningen på Åland. Man tycker att någon av landskapets myndigheter eller konsumentombudsmannen ska utföra kontrollen.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Förslag till skärpt lagstiftning i riket:

Fängelse om du säljer tobak till minderårig

Vill stoppa langning. Regeringen i riket föreslår att försäljning och överlåtelse av tobaksprodukter till minderåriga ska kunna straffas med böter eller högst sex månaders fängelse. Något totalstopp för import av snus blir det däremot inte.

Foto: JONAS EDSVIK

Personer i riket som säljer eller förmedlar tobak till minderåriga kan från och med i vår dömas till fängelse. Det blir resultatet om regeringen får igenom sitt förslag.

–Det är inte aktuellt på Åland, säger socialminister Katrin Sjögren (Lib).

I riket fortsätter arbetet för ett tobaksfritt Finland år 2040. Idag överlämnar regeringen ett förslag till skärpt tobakslagstiftning till riksdagen:

■ Tobaksprodukter ska inte finnas synliga i affärerna.

■ Försäljning och överlåtelse av tobaksprodukter till personer under 18 år ska bli straffbart. Böter eller högst sex månaders fängelse föreslås som straff vid förseelsen.

■ Den som är minderårig får inte importera eller inneha tobaksprodukter och kan dömas för tobaksproduktförseelse.

■ Förbud mot försäljning av tobaksprodukter från automat.

Ingen bilrökning

Vidare föreslås rökförbud på fler platser än i dag: utrymmen och fordon där barn och unga

vistas, gemensamma lokaler i bostadsfastigheter, vid tillställningar som arrangeras utomhus samt i hotellrum.

Det omdebatterade förslaget att införa totalimport av snus till landet har däremot mildrats. Det skulle visserligen vara förbjudet att importera, sälja och överlåta snus men privatpersoner ska ändå få föra in högst 30 dosor för personligt bruk.

Dessutom har förslaget som en arbetsgrupp vid social- och hälsovårdsministeriet stod bakom – att förbjuda försäljning av lakritspipor – skrotats.

Åland har egen tobakslagstiftning. När det blev förbjudet att röka på restauranger och pubar i Finland gällde lagändringen även Åland. Men då handlade det om arbetarskyddslagstiftningen som är en riksbehörighet.

–Just nu är det inte aktuellt att öppna upp tobakslagen. Men det pågår hela tiden en diskussion om hur man ska minska rökningen, berättar Katrin Sjögren.

Lagstiftning är ett bra sätt att komma åt missbruk, säger Sjögren.

–Personligen skulle jag omfatta ett förslag om att inte ha tobaken synlig. Det tror jag att skulle ha effekt.

Nästa år kommer landskapsregeringen att göra en stor undersökning där ålänningarnas alkohol-, tobaks-, drog- och spelvanor kartläggs. Någon vision om ett rökfritt Åland finns det inte idag.

–Men vi har ett alkohol- och drogpolitiskt program med målsättningen att minska tobaksanvändandet.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

September var varm och torr

Ålands försöksstations mätningar visar att september var en både varm och torr månad.

De normala värdena är ett medeltal för vädret uträknat efter hur mycket nederbörd som fallit och vad termometern visade för åren 1972-2000. Utifrån det kan Ålands försöksstation summera september månad som ovanligt varm, det var nästan två grader varmare än normalt.

–Det som kanske är mest markant är att vi inte så här långt haft någon ordentlig nattfrost ens vid markytan. Temperaturen har under ett par nätter snuddat vid eller varit en tiondels grad under nollstrecket – inte mer än så, skriver man i sin rapport.

Medeltemperaturen, uppmätt på två meter höjd, var 12,6 grader i september. Allra varmast var det 19 september med 19,3 grader och kallast 11 september då det bara var 3,6 grader varmt.

Två hårda regnväder

Totalt uppmättes 46,5 millimeter regn mot normala 67 millimeter. Den nederbörd som föll i september kom dock i huvudsak i samband med två hårda regnväder.

–Båda dessa regn registrerades under förra hälften av månaden. Regnet har fallit ojämnt och delar av landskapet har fått betydligt lägre total nederbörd än försöksstationens 46 milimeter, som är cirka 20 milimeter lägre än normalt. Vissa delar kan också ha fått mer än försöksstationen i och med att nederbörden tidvis fallit i samband med åska, skriver försöksstationen.

Vidare rapporterar man att det just nu är riktigt torrt i markerna på många håll.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax

Sparbeslut för linfärjorna dröjer

■ Landskapsregeringen tog inget beslut om linfärjornas sparpaket igår. Ärendet har dock varit på överläggning.

–Mina kollegor i landskapsregeringen önskade ytterligare uppgifter, säger trafikminister Veronica Thörnroos (C).

Detaljerna är inte offentliga, men Thörnroos har tidigare sagt att förslaget innebär en större inbesparing, är politiskt gångbart och tar större hänsyn till brukarna än det förslag som hennes företrädare Runar Karlsson lade.

–Mitt förslag sparar 60.000 euro mer på årsbasis.

Nästa vecka på torsdag tror Thörnroos att beslutet kan tas. (ak)

Missnöje med Storatgsdom

■ Båda parter har anmält missnöje till Ålands tingsrätt mot domen efter olyckan på Storatgatan i Mariehamn i fjol då en fotgängare dog.

Mirjam Öberg, som skadades i olyckan och som dömdes ensam skyldig, har anmält missnöje med domen i dess helhet. Också bilföraren har anmält missnöje, men enbart för att staten ska åläggas att betala hans rättegångskostnader som helhet.

IF Fram väger fångsten i Sandösund Fotbollslag räddar gäddfestival

Efter en tid av osäkerhet står det nu klart att det blir gäddfestival i Vårdö Sandösund även denna höst.

–Fotbollssektionen i IF Fram ställer upp och tar hand om invägningen, säger arrangören Olof Salmi, som anser att tävlingarna är viktiga för att hålla koll på fiskebestånden.

Den åländska fisketävlingshösten består traditionellt av fyra större tävlingar. Det börjar med Brändö fisketävling i början av september, sedan följer Getadraget, Bovikshugget och till slut Sandösunds gäddfestival.

I år fanns dock risken av det inte skulle bli något avslut i Vårdö, eftersom arrangö-

ren Olof Salmi kände att det saknades engagemang för tävlingen. Men efter kontakt med Saltviksklubben IF Fram, som ställer upp med personer som sköter invägningen av fångade gäddor, kan Salmi komma med glädjebesked för intresserade fiskare.

–IF Fram har hand om invägningen i två båtar, en på östra och en på västra sidan. Och därtill kommer vi att ha en stationär invägningsstation på Alören, säger Olof Salmi, som påminner om att alla deltagare därför behöver ha ett tillräckligt stort kärl eller en nätsäck med sig där fångsten kan förvaras i väntan på invägning.

Släpper fisken

Vårdötävlingen har varit en

catch&release-tävling, alltså att fångade gäddor släppts tillbaka, i tre år.

–Motståndet som fanns mot catch&release börjar ge med sig, och det är även rätt väg att gå med tanke på fisketurismen.

Enligt Olof Salmi brukar gäddfestivalen locka ett 40-tal lag med cirka 100 deltagare totalt.

–Det är ungefär vad tävlingsområdet tål och samtidigt vad som behövs för att tävlingen ska gå ihop ekonomiskt. Så klart kommer även IF Fram att få sin del i år.

Oklart med ÅM

Tidigare var ju Sandösund finalen i Gäddfiske-ÅM. Hur blir det med det i år?

Laget som fixar fisken. Saltviksföreningen IF Fram ställer upp och väger och mäter gäddorna som fångas i Vårdö nästa helg. Arkivbilden, som är tagen av Ian Falck, visar spelartruppen som tog IF Fram till division VI hösten 2001.

Montage: ERKKI SANTAMALA

–Det var Per-Olof Björke som drog i gång det via sitt företag, men när han lade av har det hela sakteliga runnit ut i sanden. Det skulle behövas en eldsjäl för ÅM och jag efterlyser en ny diskussion, till exempel nu i samband med tävlingen, säger Olof Salmi.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

LUDVIG

Dop

Viktor Måns Anders Gustafsson döptes söndagen den 27 september i Mariehamn. Föräldrar är Anna Maria Nordlund-Gustafsson och Anders Gustaf Walfrid Gustafsson. Familjen bor i Mariehamn. Dopet förrättades av församlingspastor Peter Karlsson.

Casper Knut Atkinson döptes söndagen den 27 september i Jomala. Föräldrar är Sara Ulrika Margareta Knutsdotter Mattsson och Michael Atkinson. Familjen bor i Mariehamn. Dopet förrättades av församlingspastor Peter Karlsson.

TACK

Ett hjärtligt
TACK

till er alla som med blommor och presenter och Er närvaro gjorde min dag så minnesrik.

Eila

GRATTIS

Nu ska vi

Toje 75 år hylla,

så Solhult till
bristningsgränsen vi fylla!

Lör. 10 oktober kl 19.00
detta sker.

Då bjuder han på
fisksoppa och tårta
och så sjunger vi lite sånger
och sedan dansar vi
natten långer!

Alla hjärtligt välkomna!

DÖDA

Vår käre

Sven Elmer Mattsson

* 13.4.1926
+ 23.9.2009

Älskad – Saknad

Och nu är lampan släckt,
och nu är natten tyst och klar
och nu stå alla minnen upp
från längst försvunna dar,
och milda sägner flyga kring
som strimmar i det blå,
och underbart och vemodsfyllt
och varmt är hjärtat då

(Zacharias Topelius)

**Gunnevi och Walter
Regina och Rolf
Johnny och Jill
Jerry och Kristina
Yvonne och Jerker
Jan och Maria**

Tack för din kärlek och omtanke
om oss alla – stora som små

Barnbarn och barnbarnsbarn

Jordfästningen äger rum lördagen den 17 oktober kl. 11.00 i Sunds kyrka. Därefter inbjudes vänligen till minnesstund i församlingshemmet.

Vi firar

Emil Henriksson i Lemland Söderby fyller 1 år på söndag den 4 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa och storebror Robin.

Mio Willford i Jomala Möckelby fyller 1 år idag den 2 oktober. Mamma, pappa, Milton, Melvin och Malte gratulerar.

Magnus Karlman i Mariehamn fyller 3 år imorgon den 3 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa och lillebror Viking.

Evelina Wickström i Hammarland Djäkenböle fyller 2 år imorgon den 3 oktober. Hon gratuleras av pappa, mamma, storebror William, farmor Ann-Lis, farfar Uffe, faster Sofia och Tommy, farbror Patric, Jenny, kusinerna Isac och Ida.

Norton Mattsson i Lemland Lemböte fyller 3 år i morgon, lördagen den 3 oktober. Ulla och farmor gratulerar.

Jonas Helin i Föglö fyller 4 år på söndag den 4 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa, Ida, Carolina, mormor, morfar och gammelmormor.

Lukas Förström i Godby fyller 12 år idag den 2 oktober. Han gratuleras av "mommi" och "moffi".

GUDSTJÄNSTER

**JOMALA
FÖRSAMLING**

Söndag 4.10 kl. 11.00 familjegudstjänst med efterföljande lunch, R Syrén, L Andersson, K-G Sandholm. 7 euro vuxna, 5 euro barn, max 25 per familj.

Olivia Smeds i Mariehamn Dalbo fyller 12 år idag den 2 oktober. Hon gratuleras av pappa, mamma, Josef och Melker.

Kristian Sundblom och Sebastian Sundblom på Hjortronstigen i Mariehamn fyller 12 år idag den 2 oktober. De gratuleras av mamma, pappa och Andrea.

Emmaus-katten är numera Ösel-bo. Bild från tidningen Oma Saar.

Emmauskatten mår bra på Ösel

–Katten har funnit sig väl tillrätta.

Det säger Emmaus verksamhetsledare **Britt-Marie Lundberg** om katten som i början av september smet in i en långtradarcontainer vid Emmaus i Mariehamn och sedan åkte med den till Ösel i Estland.

Många tidningsläsare undrar hur det gick för katten och

varför den inte transporterats tillbaka till Mariehamn.

Svaret är att den flyttat in på församlingshemmet i staden Kaarma. Där samlas många välgörenhetsarbetare dagligen, och katten trivs och är uppskattad av sina nya värdar.

–Församlingshemmet påminner litet om Emmaus i Mariehamn, säger Britt-Marie Lundberg.

Kyrkvaktmästaren **Agnas** som bor i närheten har blivit extra god vän med katten. Hon går dit även när hon är ledig och ser till att den har all mat och dryck den behöver.

Vems katten var till att börja med är det ingen som vet. Den dök upp en dag på Emmausgården och gjorde sig hemmastadd på samma sätt som den nu gjort i Kaarma. (pd)

Ett litet ord

Folk brukar tycka om när prästen gör bort sig under en gudstjänst. Då blir man liksom litet förlåten själv för att man inte riktigt känner sig hemma.

Tack och lov hör det till en kristen människas frihet att få göra bort sig. Gudstjänster ska vara mänskliga och vi alla ska inte vara någonting annat än mänskliga. Böner och texter som går på räls som tåget möter inte min sårbara själ. Beröringen startar aldrig.

Jag var på kurs med temat "När orden inte räcker till – andligt arbete bland äldre". Varje människas livsberättelse är unik. Det är först när vi ser och hör varandra som vi kan bli bekräftade och berörda. Berörda också rent konkret, när orden har slutat att finnas och minnet av

vem man är har suddats ut. Då måste den som ännu minns hänsynsfullt hjälpa på traven. Då är det inga välformulerade texter som gäller. Ibland är det "Gud som haver" som är det bästa.

De flesta av oss kan stryka någon över kinden eller hålla i handen. Det är enkelt och anspråkslöst. Det är det som är mänskligt och varmt. Och det räcker.

JUANITA FAGERHOLM-URCH
urch@aland.net

Skolmaten

Vecka 41, 5-9 oktober

Godby

Måndag: Risgrynsgröt, bröd och pålägg.

Tisdag: Stuvade makaroner, stekt korv och sallad.

Onsdag: Ugnstekt lax med spenatsås, potatis och råkost.

Torsdag: Köttfärslimpa, brunsås, potatis och sallad.

Fredag: Nasigoreng, sallad och grynost.

Kyrkby och Vikingaåsen

Måndag: Köttfärsås, spaghetti och sallad.

Tisdag: Indonesisk gryta, ris och sallad.

Onsdag: Kalles ugnsbakade rödspätta, potatis och sallad.

Torsdag: Limekyckling, ris och sallad.

Fredag: Ärtsoppa, mjukt bröd och pålägg.

Mariehamns stads grundskolor

Måndag: Gröt, sylt och pålägg.

Tisdag: Fisk, sås och potatis.

Onsdag: Köttfärsfrestelse och ketchup.

Torsdag: Fjärilskotletter, aromsmör och potatis.

Fredag: Potatis- och purjolöksoppa. Salladsbuffé alla dagar.

”Forskare från Asien kom hit för att se på mig”

Fakta/Harry Jansson, 50 år

Namn: Harry Johannes Jansson.
Född: Den 4 oktober 1959 i Jomala.
Bor: I Jomala Djurvik.
Familj: Frun **Birgitta Bergman-Jansson**, företagare, och döttrarna **Olivia**, 9 år, **Elsa**, 16 och **Ida**, 20.

Gör: Lagtingsledamot, tjänstledig kommundirektör och företagare.
Intressen: Mycket sport. I år springer han sitt 36:e kanonlopp
Födelsedagen: Mottagning hemma i Djurvik lördagen den 3 oktober från klockan 15 och framåt.

Harry Jansson står framför spegeln på Nedergårdsgårds i Buskböle och ser hur blodet rinner ner längs halsen.

Året är 1962. Han har just kört sin trehjuling in i ett taggtrådsstängsel på gården och taggarna har grävt sig in i halsen. Men Harry klarar sig utan allvarliga skador.

–Nog är det en lycklig stjärna man levtt under, säger han i dag.

Föräldrarna anade att något var på tok. Harry såg dåligt och kunde lika gärna cykla ner i diket eller in i en ladugårdsvägg. Det visade sig att han led av ett medfött ögonfel, som sedan fick namnet Forsius-Erikssons syndrom efter forskarna som upptäckte och kartlade det.

–Jag kom med i deras projekt och fick göra forskningen en tjänst. När jag var 18 år reste jag till Holland och åkte runt till ögonkliniker och blev undersökt. Och forskare från Asien kom hit för att se på mig.

Projektet pågick i tjuo år. Harry led mest av ljuskänslighet och dåligt mörkerseende. Han älskade fotboll men insåg att det inte gick att spela på allvar med glasögon. Och han träffade andra barn och ungdomar som visste att de förr eller senare skulle bli blinda.

–Det är ett handikapp som

kommit att prägla mitt liv. Och jag fick en stor förståelse för hur det är att leva med andra handikapp.

Hemma i Buskböle var det hela tiden klart att Harrys storebror **Herbert** skulle ta över gården.

–Det var en himla tur att vi var så olika, min bror och jag. Jag var aldrig riktigt intresserad av jordbruket. Det som jag fick med mig hemifrån var att man skall göra rätt för sig. Visst gick jag i ladugården, skötte djuren och rensade lök och sockerbetor. Arbetsglädjen och gemenskapen – den delade vi alla.

När han gått fyra år i folkskolan ville han söka in till Ålands lyceum.

–Men föräldrarna tyckte inte att jag var mogen då, och det var ett mycket klokt beslut. Ett extra år i folkskolan gav mig en annan trygghet sedan när jag kom in i lyceet, då hade jag erfarenheterna från idrotten med mig.

Det var där han så småningom blev intresserad av samhällskunskap och historia. Han stannade ofta kvar i klassrummet efter lektionerna och diskuterade med läraren **Bo Lundqvist**. Och efter gymnasiet blev det studier vid Åbo akademi.

–Jag ville tillbaka till Åland efter det. Jag ville inte flytta

PRATSTUNDEN

Nästan som hemma. Harry Jansson har rört sig i maktens boningar sedan det tidiga 80-talet.

Foto: JONAS EDSVIK.

någon annanstans eller bli kvar i den akademiska världen.

Jobb kom i vägen

Men flera tunga jobb kom i vägen för hans examen. Först fick han ett vikariat som landskapets kanslisekreterare, sedan gjorde han en utredning om kommunallagen, vikarieade som näringschef –och blev Paf-vd medan **Lasse Poroko** satt i landskapsstyrelsen.

–Mitt råd till alla som studerar är att inte börja jobba innan man har pappren i handen. Jag minns hur jag satt hemma en julhelg och skrev på avhandlingen.

Efter Paf-vikariatet var han handelskammarens chef i fem år, och vikarierade en gång till

på näringsavdelningen innan han blev tidningen Ålands chefredaktör 1994. Där satt han tills han 2002 handplockades till tjänsten som Jomalas kommundirektör.

–Jag har varit lyckligt lottad som fått pendla mellan den offentliga och den privata sektorn. Så har jag fått grundkunskapen om hur samhället fungerar och vem man skall tala med när ett problem dyker upp.

Missade EU-chanser

Visst har han som hög tjänsteman haft stort inflytande, men han understryker att det alltid är politikerna som skall ta besluten. Och han är fortfarande irriterad på att lagtinget inte kunde stå enigt när Åland för-

handlade in sig i EU på 90-talet. Då var det Harry och den dåvarande kanslichefen **Peter Lindbäck** som for skytteltrafik till Bryssel.

Åland kunde ha fått sin parlamentsplats och säkrat rätten till vårfjakt ända från början, säger Harry i dag.

–Varför? För att Bryssel inte vill ha vita områden inom sitt territorium.

Men när partierna borde ha stått eniga blev det i stället lokalpolitik av det hela. Parlamentarismen gjorde det lätt att stoppa initiativ och läckor till tidningarna försvårade tjänstemännens arbete.

Skatten skall fixas

I förlängningen ledde missnöjet

med EU-inträdet till självständighetsrörelsen Ålands framtid, där Harry ett tag jobbade sida vid sida med sin gamla ungcen-terkollega **Anders Eriksson**. Det slutade med att Harry bytte parti mitt i mandatperioden och lämnade oppositionen för en plats i centern.

–Ibland måste man tänka på sig själv, och vara i ett fungerande system.

Att landskapet skall ta över beskattningen från riket ser han som ett måste. Men när?

–Innan jag fyller 60 skall det vara fixat.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Ser årstidens växlingar genom kameran

Fakta/Jan-Erik Pitzén, 50 år

Namn: Jan-Erik ”Janke” Pitzén.
Född: den 3 oktober 1959 i Mariehamn.
Bor: i Lumparland Lumparby.
Yrke: målare.
Intressen: rusta på huset, famil-

jen och Volkswagen av olika slag.
Familj: sambo Ann, barnen Janina 30 år, Ted 25 år, Tomas 15 år och Erica 10 år, barnbarnet Alva 1 år och bonusbarnen Andrea, Anna och Axel.
Födelsedagen: är bortrest.

Först måste jag bara få veta varifrån **Jan-Erik Pitzéns** efternamn härstammar.

–Det är min mors flicknamn. Hon flyttade hit från Kemi på 1950-talet, säger Jan-Erik Pitzén, blivande 50-åring. Jag vet inte riktigt var ursprunget är men så mycket vet jag att fyra generationer tillbaka hette Pitzén.

Fjärde generationen

Men Jan-Erik Pitzén har inte bara namnet gemensamt med de tidigare generationerna. Han är också målare i fjärde generationen. Trots att han först började som bilmekaniker och verkstadsmekaniker och provade på lite olika yrken blev det måleribranschen som han nu längst hållits i. Det var hans mor som tyckte att han kunde blir målare eftersom det funnits så länge i släkten.

Kunskapen kommer väl till pass när Jan-Erik ska rusta på huset han bor i. Det är också hans största fritidssysselsätt-

ning för tillfället. Det och att hålla igång med barnen.

Drog ner på tempot

När Jan-Erik intervjuades inför 40-årsdagen hade han fullt upp med brandkåren och ungdomsidrotten i Lumparland. Han satt också med i nämnder och föreningar i kommunen. Men för några år sedan kände han att väggen började komma emot och lade av med allt extra.

–Jag behövde ägna mig åt mig själv. Men det blev inte att rulla tummarna.

Nej, huset behövde och behöver rustas upp. Vatten, el och avlopp ska förnyas. För 18 år sedan flyttade Jan-Erik ut på landet.

–Jag kände på något sätt att jag ville det. Tidigare hade jag aldrig ens tänkt på att flytta till Lumparland, det var så långt borta. Men då klickade det till med en gång.

Ser årtidsväxlingar på bild

Jan-Erik njuter av att gå i naturen. Han jagar inte och fisket

PRATSTUNDEN

Gillar att plåta. Jan-Erik Pitzén jagar naturen med sin kamera.

har han dragit ner på. Men han jagar naturen med sin kamera.

–Intresset för fotografering har alltid funnits där. Men idag är det roligare när man kan ta bilder och lägga dem i datorn och kolla på dem där utan att vara tvungen att framkalla.

Jan-Erik fotograferar allt som faller honom in.

–Det blir mycket naturbilder när jag har med kameran på

mina promenader.

Intresset växte till en hobby för cirka 1,5 år sedan. Jan-Erik har inte satsat på specialkameror.

–Nej, jag har tagit vad som funnits till hands.

Ännu har inte Jan-Erik hållit utställningar utan samlat bilderna i datorn. Några framkallar han.

–Jag tycker om att försöka

fundera ut nya vinklar och fånga olika årstider. Då kan man gå tillbaka och titta.

Barnen och barnbarnet **Alva** är också vanliga motiv på Jan-Eriks bilder.

Bilintresse

Men det är inte bara fotografering som Jan-Erik sysslar med i skogen. Som sällskap har han ibland familjen, men alltid sin

Cavallier King Charles spaniel Ludde, som är fem år.

–Det är han som får mig att vistas mycket ute i skogen. Det är viktigt att koppla och det finns mycket intressant att se, rådjur, harar och älgar.

Hemma i Lumparland finns också bilar av märket Volkswagen.

Varför just Folka?

–Det kan jag inte riktigt svara på, men det finns många olika modeller. Och de tar inte mycket utrymme, man kan stuva undan dem för upprustning. Jag har en bubbla och så har jag en nyare Golf sportbil. En -96 VR6 med 174 hästar under huven. Men det blir inte så mycket att köra.

Bubblan har Jan-Erik rustat upp helt och hållet och den har, liksom sportbilen, varit utställd.

Med fyra barn, ett barnbarn och en hund blir det aldrig långtråkigt. Det var en av orsakerna att Jan-Erik kände att det var dags att dra ner på tempot. Men han har hjälpt sin dotter **Janina** och hennes sambo **Robert** med husbygge och så finns det alltid någon bekant eller granne som vill ha tapetserat.

Då kan det vara skönt för Jan-Erik att varva ner med en promenad i skogen.

TEXT OCH FOTO:
NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Ge en gåva till en vän så får du en gåva från oss!

Förmån för våra läsare som har en fortlöpande prenumeration.

Ge Nya Åland i en månad till någon du tycker om ...

Vi är stolta över vår tidning och vill att så många som möjligt får en möjlighet att ta del av innehållet. Därför erbjuder vi dig som är prenumerant på Nyan chansen att bjuda på Nya Åland i en månad, för två vänner – helt gratis!

... så får du Nya Åland förlängd med en månad!

Som tack för hjälpen förlänger vi din prenumeration med en månad. Du kan alltså få Nyan en hel månad utan kostnad!

Fyll i kupongen eller mejla oss senast den 15.10.2009

Tel 23 444, prenumeration@nyan.ax

Erbjudandet gäller inom Åland.

Nya Åland

Ja tack, jag vill ge bort Nya Åland som gåva till mina vänner!

Texta tydligt!

VÄN 1

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon: Gsm:

E-post:

VÄN 2

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon: Gsm:

E-post:

Jag som ger bort Nyan i gåva heter:

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon: Gsm:

E-post:

Nya Åland
bjuder på
portot

Nya Åland
Svarsförsändelse
Avtal 22100/41
22103 Mariehamn

Dyrt reparera Vårdö reningsverk

Efter ett driftstopp på cirka fyra veckor fungerar Vårdö reningsverk åter som det ska.

Reparationen och transporten av avloppsvattnet kan innebära en merkostnad på uppemot 20.000 euro för kommunen.

Alla kommunala fastigheter och övriga hus i centrala Vårdö, Vargata och Vårdöby är anslutna till den kommunala reningsverk som varit i bruk sedan 1994.

Under fyra veckor i höst har dock reningsverket varit ur funktion på grund av tekniska problem och allt avloppsvatten har under tiden körts till Lotsbroverket i Mariehamn.

– Under de senaste åren har

vi uppgraderat processen i reningsverket så vi har riktigt bra rening, men den tekniska konstruktionen har visat sig ha vissa svagheter, säger Folke Karlsson vid Vårdös byggnadskansli.

Planera om

Reparationen av den axel i reningsverket som skadats blev kostsam och det gäller även bortförandet av avloppsvattnet. Karlsson uppskattar att det handlar om en merkostnad på mellan 10.000 och 20.000 euro för kommunen.

Det finns miljötillstånd för det nuvarande verket fram till 2012, men enligt Folke Karlsson bör man på sikt börja planera för nyordning.

– Det finns ju även andra

miljöförbättrande åtgärder som eventuellt kunde bli aktuella i området.

Mot Lövä

Utbyggnaden av Vårdös avloppsnät har pågått länge och i dagsläget är alla fastigheter som fanns i den ursprungliga planen anslutna, vilket innebär ungefär hälften av Vårdös befolkning.

– Det som kommer att diskuteras är en möjlig anslutning av Lövä, detta i samband med att vattenledningen planeras att byggas ut mot Lövä och Sandö nästa år, säger Folke Karlsson.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Messa Nyan!
0457-323 4444

Jomalas socialutgifter ökar kraftigt

■ Socialnämnden i Jomala anholder om ett tilläggsanslag på totalt 261.548 euro.

Den största posten inom den summan, 129.500 euro, behövs för att täcka kostnaderna för De gamlas hem. Anledningen till de ökade utgifterna är en kraftig överbeläggning på hemmet. I slutet av juli i år var överbeläggningen 237 vård dygn medan det samma tid år 2008 noterades en underbeläggning på 157 vård dygn.

Den näst största sociala avgiften i Jomala, 95.000 euro, hittar man inom posten utkomststöd.

Antalet utkomststöd har ökat kraftigt det senaste året. Från första januari i år till sista juni har 52 hushåll och totalt 81 personer beviljats utkomststöd. Motsvarande antal i fjol var 39 hushåll och 69 personer. Stödet lyfts i år också under längre perioder än 2008.

Majoriteten av dem som får utkomststöd är ensamstående män. (tt-s)

■ **Tre strålkastare** togs från en skogsmaskin natten mellan tisdag och onsdag. Brottet rubriceras som snatteri.

Nyan-Nappet

Ålands längsta fisketävling på gädda

VINSTER FÖR 1500€

1 JUNI – 30 SEPTEMBER

ONSDAG 7 OKTOBER KL 12.00

Sista inlämningsdag för gäddor fiskade i SEPTEMBER!

Nyan-Nappet är en tävling som går ut på att fånga längsta gäddan på sitt spö mellan första juni till och med sista september.

Priserna i år består av en elsnurra Watersnake 34LBS + XM Quickfit Auto (4-5 meter) från Båt- och Fritidsvaruhuset. Bästa junior vinner en LCD-tv 19" från Expert Weland. Andra plats i båda klasserna vinner fiskepyrlar (å 150€) från Sunes Jakt & Fritid. Tredjeplats i båda klasserna vinner ett dragpaket värd (å 100€) från Jakt- och fiskebutiken Äventyren och Fiskarboden.

TÄVLINGSREGLER, RESULTAT, BILDER, ANMÄLAN mm se www.nyan.ax

Nappa på du också!

MÅNADS-PRISER 2 ST DRAGPAKET Totalvärde 100€

I samarbete med:

OPEN by night

2 oktober.

KL 18.00-22.00

- På Torget arrangerar Köpmannaföreningen en kamp om att kunna stoltsera som bäst på Åland. Kampen står mellan nyblivna finska mästarennorna **Åland United** och **IFK Mariehamns** stolta fotbollsskallar. Start 19.00 lett av äventyrsföretaget **Alandia Adventures**
- Centrumutskottet inom Ålands Köpmannaförening firar Åland Uniteds ligaguld med en **musikalisk eldshow** kl 21.00, i samarbete med **JOHO Pyro** på Torggatan vid Zeipels
- **Erika Dunders** dansgrupp uppträder innan eldshowen
- **Dansbandet Sunnys** och **Alandia Strings** underhåller (plats beroende på väder)
- **Trubadurunderhållning** vid Restaurang La Strada
- **Selina Säl** besöker Torggatan, träffar barnen och bjuder på godis från Kantarellen.
- **EM-möblers "Hästensman"** finns på plats och visar nya möbelkatalogen
- **Åland United** finns vid Ålandsbanken i Sittkoffs under kvällen från 19.00 och deras maskot **"Nöffe"** kommer på besök 19.00-20.00
- Frisinnad samverkan planerar **korvgrillning**
- Fiskekojan säljer **rökt fisk** på Torget
- **Daniel Gäddnäs** trubadur inne i Sittkoffsgallerian
- Dessutom bjuder butikerna i centrum på många fina erbjudanden
- **OBS NYHET:** Lämna bilen hemma! **Buss** till och från landet tillsammans med Williams Buss/Eckerö Linjen. Passa på att gå ut på restaurang och ät en bit mat, kanske ta ett glas vin, i samband med ditt Mariehamnsbesök

Busstider:

Lumparland, Klemetsby kl: 17.00 och 17.51

och Långnäs kl 18.00 – Retur kl: 22.05 från Bussplan

Eckerö, Berghamn kl: 16.10 eller kl: 18.15 – Retur kl: 22.05 från Bussplan.

Påstigning enligt vanlig turlista och avgifter enligt linjetaxa.

– Övriga aktiviteter kan tillkomma !

Tidsschema: Open By Night

Deltagande affärers öppettider: **18.00-22.00**

Torget: 18.00 Steel FM sänder radio

Torget: 19.00 Kamp mellan IFK och Åland United, Alandia Adventures

Torget: 20.00- Steel FM sänder radio

Torggatan: 19.00-22.00 Selina säl besöker barnen

ca 19.30 Dansbandet Sunnys underhåller

ca 20.30 Erica Dunders dansgrupp

21.00 Eld och ljusshow till musik med JOHO-Pyro

Missa inte detta!

- Köpmännen firar Åland Uniteds ligaguld! Tjejjerna närvarar

Torggatan: ca 21.15 Alandia Strings

Sittkoffs: 19.00 Daniel Gäddnäs uppträder

19.00-21.00 Åland United finns på plats

19.00-20.00 "Nöffe" besöker Ålandsbanken

Bussplan: 22.05 Williams Buss avgår mot Lumparland, Klemetsby samt mot Eckerö

ROYAL CANIN

KATTMAT
2 kg, Indoor, Indoor Long Hair, Digestive, Sterilised
-20%

ALLT HUNDFODER
Valfri sort och storlek
-10%

HUND-LEKSAKER
7 av 3 betala 2
Du får den billigaste på köpet!

FÅGEL- & GNAGARFODER
2 kg påsar, alla sorter
-20%

ALLA KATTKLÖSAR
-20%

Kom in och deltag i **UTLOTNING** av 3 st presentkort!

ÖPPET 18-22
VI BJUDER PÅ KAFFE MED DOPP!

Flera supererbjudanden inne i butiken!

ZOO ligan

ÖPPET: vard 9.30-17.00
lörd 10.00-14.30
Torggatan 10 tfn 14 024
e-mail: zooligan@aland.net

Välkomna!

2 oktober
KL 18.00-22.00

OPEN by night

OPEN BY NIGHT erbjudanden

gäller 2.10 kl. 18-22

Malet kött
Av nöt.....kg **5,49**

Jubileumsmocca kaffe
Paulig 500g (3,98/kg) pkt **1,99**
MAX 2 pkt/hushåll

Mejerismör
PÄRKA 500 g (2,98/kg) pkt **1,49**
MAX 2 pkt/hushåll

Skärgårdswienerkorv
..... kg **6,99**

TÄVLA OCH VINN 5 kg maletkött

Vilket år grundades Citylivs?

Namn: _____

Tel nr: _____

Lämnas i bröddisken

Citylivs

MITT I STA'N
TEL: 12 155 ♦ VARD. 9.00-18.00 LÖRD. 9.00-15.00

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Jag är hjärtligt trött på att höra om litteraturen som lek eller glad undersökning av språket. Visst är litteraturen också det, men det har det tjatats om i snart trettio år.

GÖRAN GREIDER, i Aftonbladet

Saramago och Scarlatti förenade

Kammarmusikaliskt gästspel på Alandica

Friheten är ett centralt tema för den portugisiska Nobelpristagaren José Saramago och också för regissören Lisbeth Landefort som kom till Finland som flykting 1938.

Landefort har skapat det kammarmusikspel som ges i Alandicas auditorium på torsdag.

Det är Mariehamns stads kulturbyrå och Nordens institut som samarbetar kring teatergästspelet som föregås av ett seminarium på Ålands museum på onsdag eftermiddag, den 7 oktober.

”Det är på sången man känner fågeln” är titeln på den kammarmusikaliska föreställning som tidigare getts i riket både på svenska och finska. Titeln är ett ordspråk som ingår i José Saramagos roman ”Baltasar och Blimunda” som ligger till grund för föreställningen där den italienske tonsättaren Domenico Scarlattis musik spelar en viktig roll.

Samarbetsprojekt

Initiativet till att ge ”Det är på sången man känner fågeln” i Mariehamn kommer från kultursekreterare **Mervi Appel**. Hon berättar att hon efter att ha kontaktats av regissören **Lisbeth Landefort** åkte till Helsingfors och såg föreställningen där.

–Jag kände förstås till Saramago som Nobelpristagare men visst alltför litet om hans författarskap. Här lyfts han fram som författare och som försvarare av den lilla människan, säger Mervi Appel som efter att ha sett föreställningen kontaktade **Åsa Juslin**, direktör på Nordens institut, och undra-

de om man inte i samarbete kunde ta den till Åland. Så blev det alltså.

Musiken central

Grete Sneltvedt, vikarierande projektsekreterare vid Nordens institut, framhåller den viktiga roll som **Domenico Scarlattis** (1685-1757) musik spelar både i Saramagos roman och i ”Det är på sången man känner fågeln”.

–Scarlatti skrev 555 sonater för cembalo, konstaterar hon och finner också likheter mellan musiken och Saramagos sätt att skriva.

–Saramago har eliminerat alla skiljetecken utom komma och punkt men jobbar mycket med pauser, på samma sätt som i musiken.

Åsa Juslin pekar, för sin del, också på att det var **Elina Mustonen**, känd cembalist och lärare vid Sibeliusakademien som tog de allra första initiativen till föreställningens tillblivelse.

–Mustonen har ju också gjort skivinspelningar med Scarlattis musik.

Fågeln en symbol

Fågeln, som ingår i titeln, är en symbol för friheten. I Saramagos roman som utspelar sig i de tider när inkvisitionen höll befolkningen i ett hårt grepp bygger man ett flygplan, en stor fågel, från vilken man kan titta ned på inkvisitorerna som är så upptagna med att pina folk att de inte har tid att titta upp.

José Saramago, som snart fyller 87 år, kommer från enkla förhållanden. Grete Sneltvedt berättar att hans föräldrar var jordlösa lantarbetare och analfabeter. Självt provade han på många olika

Kammarmusikspel. Nordens institut och stadens kulturförvaltning står bakom ett kammarmusikaliskt gästspel och ett seminarium kring Nobelpristagaren José Saramago. Från vänster: Åsa Juslin, Mervi Appel och Grete Sneltvedt. Foto: ERKKI SANTAMALA

yrken innan hans egentliga författarskap tog fart efter fyllda sextio.

Lisbeth Landefort, som är en legend inom det finländska hörspelen, är bara något år yngre och båda förenas i en strävan att respektera och

ta till vara de äldres kunskaper.

Ville bjuda Saramago

Därför har arrangörerna valt att placera det seminarium kring Saramagos litteratur som hålls på onsdag i Ålands

lyceum kl 13 på eftermiddagen, en tid som man hoppas skall passa äldre deltagare. I seminariet medverkar Lisbeth Landefort, tillsammans med Saramago-kännaren **Gustaf Widén**. Ordet leds av författaren **Katarina Gäddnäs**.

–Vi ville också bjuda in José Saramago själv men han var tyvärr upptagen med annat, berättar Åsa Juslin.

Saramago har tidigare sett ”Det är på sången man känner fågeln” i Helsingfors.

Fyra på scenen

I föreställningen i Alndicas auditorium på torsdag kväll kl 19 medverkar cembalisten **Elina Mustonen**, sopranen **Anna Danik**, skådespelaren **Tom Wntzel** och unga dansaren **Ida Viikingkoski**. För koreografin står **Aku Ahjolinna** och för regin, som nämnts, Lisbeth Landefort.

Biljetter fås i förköp på Nordens institut, Köpmansgatan 4 från och med måndag.

Skulptur. Maggie Fribergs skulptur i sjöfartsmuseet skildrar samma scen som fanns på bild i onsdagens Nyan.

Barken Penang vars öde skildras

i boken ”Dödlig seglats”, som **Jerker Örjans** anmälde i onsdagens Nyan, finns också presenterad i Ålands sjöfartsmuseum. **Siw Sommarström**, som läst Örjans artikel, berättar om det Penag-arbete som skapats av **Maggie Friberg**, samma konstnär som gjorde skulpturen med segelsömmaren **John Sommarström**, som Nyan berättade om i måndagens tidning, den 28 september..

Enligt Siw Sommarström var det fråga om ett team-work där Maggie Fribergs man marinnmålaren **Carl Hendel Friberg** hela tiden var involverad. Hon hänvisar också till en intressant artikel om bland andra Penang som Carl Hendel Friberg publicerade i nummer 6 av tidskriften Ålands Sjöfart & Handel 1990. □

Organisten Henryk Gwardak

ger en konsert på den romantiska orgeln i Lemlands kyrka på onsdag, den 7 oktober, kl. 19. Gwardak bjuder på musik av tysk- och franskomantiska kompositörer, bland andra **Frank och Reinberger**.

Adam Kiss, kantor i Lemlands-Lumparlans församling berättar att konserten är den första i en serie med orgelkonserter som han planerar för den nya orgeln i Lemlands kyrka.

–Det skall bli en konsert första onsdagen varje månad från oktober till maj, berättar han.

Kiss säger att det blir små lätta konserter på omkring 35-45 minuter. Främst bjuds det på romantisk orgelmusik, men även en del annat kommer att stå på repertoaren. □

Björn O Svenssons utställning med

namnet ”20 Fartyg” i Önningebymuseet visas på begäran även denna helg. På lördag håller museet öppet kl 13-16 och på söndag, den 4 oktober, kl 17-18. Konstnären **Björn O Svensson**, från Blekinge, har speciellt för denna utställning målat akvareller med fartyg som på olika sätt har anknytning till Önningeby. □

norden
Nordens Institut på Åland

Det är på sången man känner fågeln

Torsdagen den 8.10 kl. 19 i Alandica auditorium
Kammarmusikaliskt spel av Lisbeth Landefort baserat på José Saramagos texter

Förköp fr.om. 5.10 på NIPÅs kontor, Köpmansgatan 4, samt på Alandica 1 h innan föreställningen.
Pris: 10 € / 5 € stud

NIPÅ i samarbete med Mariehamns stads kulturbyrå.

www.nipa.ax

norden
Nordens Institut på Åland

Det är på sången man känner fågeln

Seminarium
kring José Saramagos författarskap och föreställningen *Det är på sången man känner fågeln*.

Onsdagen den 7.10 kl. 13 på Ålands lyceum
Föreläsare: Gustaf Widén och Lisbeth Landefort
Moderator: Katarina Gäddnäs
Fritt inträde
Hjärtligt välkomna!

NIPÅ i samarbete med Mariehamns stads kulturbyrå.

www.nipa.ax

Nya Jul i Betlehem

Carola med vänner

Alandica 2.12 kl. 20

Förköp 69 € Alandica
www.alandica.ax

Belliart
Music Agency & Management

Äntligen

FREDAG

TITTES TRÄDGÅRD

VIN & MAT

KRÖNIKA

FRÅGELÅDAN

SERIER

NÖJE

Charlotta Solax, 35 år, tusenkonstnär

ÄNTLIGEN FREDAG TIPSAR

Lyssnar på: The Greatest med Cat Power. Finaste soundtracket till höstens promenader.

För övrigt... gratulerar jag Åland 24 till de två första åren – och minns hur vi den första tiden spelade in nyheter i en liten skrub. Det går framåt minsann!

Annika Kullman, politisk redaktör.

Lyssnar på: Jenny Wilsons nya album Hardships! Lite svårare men minst lika bra som det förra.

För övrigt: Kittlade det lite i barndomens klätternerv när jag hängde med Parkourkillarna i går.

Tanja Lönnqvist, reporter.

Lyssnar på: Allt jag kommer över med Brandi Carlile. Tack Idol-Moa för att du påminde mig om att denna underbara sångerska finns.

För övrigt... har jobbet aldrig varit så roligt som nu, älskar att skriva för sporten!

Malin Lundberg, sportreporter.

Läser: Sarah Waters debutroman Tipping The Velvet, tio år efter att resten av världen upptäckte henne. Bättre sent än aldrig.

För övrigt: Göteborgsbandet Fibes, Oh Fibes sångare Christian Olsson gillar Kim Wilde så mycket att han låter henne ta över singelduetten Run To You totalt. Ett klokt beslut.

Patrik Dahblom, reporter.

”Det viktigaste är inte att huset är perfekt städad”

Hon blev nästan relegerad när hon gick i högstadiet, men betygen var bra. Idag är hon projektkoordinator för Ålands Marthadistrikt och funderar på att köpa sig ett luftgevär.

— **H**ej, välkommen. Vi var just ut och tittade på sopbilen.

Charlotta Solax ler och bjuder på kaffe. Musik strömmar ur radion och yngsta sonen **Emil** knatar iväg och gömmer sig i sin koja.

Charlotta Solax är född i Mariehamn, men släktnamnet Solax är österbottniskt.

— Enligt en familjeskröna så utvandrade min farfarsfars bror, eller nåt sånt, till Amerika och är en anfader till **Larry Hagman** som spelade JR i teveserien Dallas, skratrar Charlotta.

Hon skrattar ofta Ålands Marthadistrikt unga och energiska koordinators. Överallt i huset ser man spår av kreativa aktiviteter. Modellerade lerfigurer, pysselmaterial, en koja gjord av papplåda, en symaskin. Hon syr underbara prinsessklänningar och utklädningskläder till egna och andras barn.

— Jag tycker inte det är viktigast att huset är perfekt städad. Jag vill hellre ge något åt mina barn när vi är hemma tillsammans.

Hon knäpper på sin dator och visar både en ritning och det färdiga utförandet av en städrobot som hon och sonen Jonatan gjorde en dag när han klottat äppel över hela vardagsrummet och hon bad honom städa upp efter sig.

— Det hade gått snabbare om jag tagit trasan och torkat upp, men Jonatan kom själv på att han ville göra en städrobot och då gjorde vi det.

Som hos många småbarnsmammor är simultankapaciteten synnerligen välutvecklad. Hon är ständigt sysselsatt medan vi pratar. Blåser på ond tå, hämtar plåster, ger saftsoppa, hjälper med leksaker, snor ihop en trolldag.

— Jo, jag har nog rätt så mycket energi. Jag hade det redan som barn.

Det första barndomsminnet som hon har är när hon tapade familjens stora pepparkvarn från fönstret på tredje våningen på Storagatan.

— Den sprack! Mamma har också berättat att när hon tapetserade om i lägenheten så badade jag i tapetklister.

Pyssligheten och kreativiteten kanske sitter i generna.

Kan lite om mycket. Charlotta Solax kan både sy och snickra och hålla ordning på siffror. Hon skriver, målar och pysslar. Viktigast är trots allt att njuta av ögonblicket.

Foto: ERKKI SANTAMALA

På väggen ovanför soffan i vardagsrummet hänger en tavla som mamma **Gunlög** målat av Charlotta. Hon söker också upp en tummad bok ”Lotta – leker i snön” som hennes mamma gjorde åt henne när hon var liten. Den finns också upplagd på hennes mammas hemsida.

— Jag kallades Lotta då, nu kallas jag Challe.

Charlotta hittar också på sagor åt sina barn.

— Ibland skriver jag ner dem, det kan vara om nåt som hänt under dagen.

När Charlotta var 4 år flyttade familjen till Sverige. Föräldrarna skildes efter ett år och hon och mamman flyttade tillbaka till Åland igen.

— Jag har kvar mitt svenska medborgarskap. Jag tycker om att ha det så, en fot i Sverige och en här på Åland.

Hon gick i Strandnäs skola och där trivdes hon bra. Hon har alltid haft ganska lätt för sig och hade bra betyg när hon gick ut högstadiet.

— Fast jag höll på att bli relegerad i högstadiet. Jag gick två veckor i skola i Örnsköldsvik där min pappa bodde. Jag var kanske inte så snäll alla gånger...

Charlotta tystnar och söker de rätta orden.

— Det hette att jag gick in

för att sabotera lektionerna. Jag har alltid sagt vad jag tycker och en del lärare har svårt för att man tänker själv.

Hon ger ett exempel på hur det kunde vara, på den tiden skulle alla flickor ha syslöv och pojkarna träslöv.

— Jag ville inte ha syslöv eftersom jag redan kunde sy. Jag hade lärt mig det när jag sydde mycket barbiekläder hemma. Lärarna sade att det inte fanns rum för mig på träslöjden och då undrade jag varför det just var mig det inte fanns rum för. Sedan ordnade det sig när en pojke frivilligt bytte till syslöv.

Hon idrottade mycket när hon var yngre, mest lagsporter.

— Jag spelade fotboll i Lemland och som mest var jag med i tre innebandylag. Jag startade också ett handbollslag, då det inte fanns något på Åland. Det var träningar varje dag och matcher på helgerna.

Efter högstadiet blev det ett år på Folkhögskolans konstlinje. Hon studerade också ett år i Borgå på Svenska folkakademiens informationslinje.

— Vi hade turen att ha **Lars Lundsten** som lärare, vi sän-

de radioprogram en gång i veckan, skrev uppsatser och artiklar. Det passade mig, jag har alltid skrivit dikter och små berättelser. Språket har varit viktigt för mig.

Slår man i Nya Ålands arkiv hittar man en 14 årig Charlotta Solax som vunnit en diktävling. Dikten handlar om atombomben.

— Jag skriver för min egen skull, men visst finns det kanske i bakhuvudet att man kunde göra något mera av det.

Efter Borgå kom hon tillbaka till Åland för att jobba och som 21 åring började hon Ålands lyceum.

— Jag ville plugga. Det har jag alltid velat, men det var svårt att veta vad. Jag kan lite om mycket. Det var inte så lätt att hitta ett yrke där jag fick kombinera både min kreativitet och mitt sinne för siffror och ordning.

Efter studenten jobbade hon några år på Maritas livs, Sparhallen och Mattssons i Jomala och började då studera till merkonom på Ålands handelsläroverk på distans, samtidigt frilansade hon för tidningen Åland och Xit.

— När jag skulle göra mitt slutarbete i Handels arbetade jag samtidigt heltid på Xit. Det var jobbiga tider.

Samtidigt genomgick hon och maken **Conny** en fertilitetsbehandling, eftersom de hade svårt att få barn.

— Sista gången vi var i Åbo, gången innan de skulle plocka ut ägg, bad de oss vänta och återkomma efter jul. Under den tiden blev jag gravid på naturlig väg. Fem dagar efter vårt bröllop visade graviditetstestet positivt!

Sonen Jonatan är idag fem år och innan hon hunnit börja jobba igen var hon gravid med **Emil**, i dag två och ett halvt år gammal. Sedan ett år tillbaka är hon deltidsanställd verksamhetsledare för Ålands Marthadistrikt.

— Det passar mig väldigt bra. Jag har nog alltid varit en martha, fast jag inte vetat om det.

När Jonatan var liten studerade Charlotta Solax bland annat steinerpedagogik, revision, programmering, organisation och ledarskap på Öppna Högskolan.

— Jag gick sådant jag tyckte var roligt, bara för att ha något eget att syssla med.

Målat har hon också alltid gjort.

— Men det, som många av mina andra intressen, har fått stå tillbaka nu sedan barnen kom.

En riktigt bra dag får hon läsa bok till morgonkaffet,

Fakta/Charlotta Solax

Namn: Charlotta Solax.

Ålder: 35 år.

Bor: på Tallvägen i Jomala.

Familj: maken **Conny**, sönerna **Jonatan** 5 år och **Emil** 2,5 år.

Gör: är projektkoordinator för Ålands marthaförbund.

Hoppas: att alla i min närhet får vara lyckliga.

Vill: trivas.

Kan: mycket.

hinner med det hon skall på jobbet och maken Conny är ledig och hela familjen gör något tillsammans.

— Jag lever mycket i nuet. Jag är bra på att planera och hålla koll på saker. Jag har till exempel alltid gjort budget och bokslut för hushållet, men jag njuter av nuet och fina ögonblick.

— Jag funderar lite på att börja med luftgevärsskytte. Jag tror det är en sport som skulle passa mig och så kanske man kunde få utlopp för sina aggressioner.

Förklaring!

Många har undrat varför vi fortfarande är kvar på ÅLAND

Det var inte enkelt att sälja 4.800 mattor på så kort tid, men vi kan inte lämna ön och flytta till England innan vi sålt allt. Ca. 2.900 persiska mattor är kvar. Ingen har tidigare kommit till Åland med sådant enormt urval. För att inte tala om våra låga priser (upp till 80% lägre än marknadspriset).

Vi tvivlar på att Ni kommer att få en likadan chans igen.
Någonsin!

Köp en tidig julklapp, en bröllopsgåva, inflyttningspresent. Förnya ditt nya hem eller sommarstuga med en persisk matta som varar hela livet. Ni har möjlighet till hemlån.

Öppet köp gäller alla mattor så länge vi är kvar på ön

Vardagar öppnar vi enligt telefonöverenskommelse **tel.040-366 2706**

**Många
mattor kvar,
ännu har du
chansen!**

KURDESTANI

200x65 Förr 320,-

~~NU: 175,-~~

RESTPRIS

130,-

FINNS I OLIKA STORLEKAR!

NOOR ORIENTAL HOUSE AB 040-366 2706

Vi finns på Dalvägen 2, i samma hus som Zebra bil, tel. 040-366 2706

**Lör 10-22
Sön 12-22**

SABZEWAR

300x200 Förr 2.850,-

~~NU: 499,-~~

RESTPRIS

399,-

TABRIZ

300x400 Förr 6.700,-

~~NU: 1.650,-~~

RESTPRIS

1.190,-

TOYSEKAN

250x160 Förr 1.550,-

~~NU: 490,-~~

RESTPRIS

367,-

MOUSEL

200x130 Förr 980,-

~~NU: 430,-~~

RESTPRIS

322,-

AFGHAN

150x100 Förr 560,-

~~NU: 175,-~~

RESTPRIS

135,-

25% rabatt oavsett Nu-pris! i HELA BUTIKEN!

KRÖNIKA

Solkiga, vita lögner

Jag har en kompis i Berlin som heter **Nova**. Min kompis Nova och jag har mycket gemensamt. En sak vi har gemensamt är att vi ljuger. Våra lögner är alltid vita som pappersnäsdukar. De finns bara till för att göra livet lite mindre klad-digt snor och lite färre sår runt näsan. Det är sådana lögner vi förmodligen skulle klara oss utan (det finns ju toapapper), men som vi inte så gärna avstår. Ute bland folk ser det bättre ut med ett paket Lambi.

En näsdukslögn: Nova måste egentligen sitta hemma och analysera en film till en hemtenta. Men Nova vill åka till Stockholm. Hon hyr den utrotnings-hotade, fridlysta och tokdyra filmen på ett ekotek, sedan tar hon filmen med sig och flyger till mig.

Efter en vecka i Skandinavien, skaver något i Nova. Tänk om någon annan väntar på filmen? Tänk om ekotekets snygga personal (filmvetare med hornbågade glasögon) tror att hon försöker bedra dem? I ett darrhant ögonblick skriver hon ett långt, känslösamt och lite väl personligt brev, där hon förklarar att hon med mycket kort varsel var tvungen att lämna Berlin (olycksfall i familjen, hennes bror svalde en tandborste när han skulle klia sig i halsen), och att hon därför inte hann komma förbi med filmen innan hon åkte. Det var en opåkallad lögn. För ekotekspersonalen torde det vara skit samma vem som har filmen. Så länge de får das Geld...

...på samma sätt som bibliotekarien förmodligen skiter i varför jag inte lämnat igen mina låneböcker i tid. Ändå står jag där och krystar: "Jag har legat praktiskt taget döende i –tuberkulos! –en hel vecka, och därför inte kunnat komma med böckerna, som det –oj! det har jag missat! –bara var endagslån på. Jag beklagar! Ingen hade hellre än jag åkt den en och en halv timmes långa vägen till biblioteket, men –krafterna sinade! –jag hostade blod. Det stänkte ner handfatet. Och badrumsmattan...två-len...en syrentvål!"

Nova och jag begriper ingenting. Vad beror vår paniska, uppdiktade bikt på? Om ingen frågar, varför känner vi oss då nödgade att förklara? Är det något slags duktig-flicka-syndrom? Kan vi inte hantera tanken på att vi ibland är lata, egoistiska och slarviga? Än mindre erkänna det för någon annan?

Vi inser att det finns ett problem, även med de allra vitaste lögner: Förr eller senare färgar de tungan svart. Novas kompis **Matthis** (som var inblandad, gud vet hur) får för sig att han ska göra henne en tjänst. Han går till ekoteket, och förklarar att Nova behöver filmen för ett skolarbete och att hon tagit den med sig till Sverige. Plötsligt står två versioner av sanningen framför den konfunderade filmuthyraren: Den ena krokryggig, ångestfylld och invecklad, den andra rakryggad, saklig och enkel. Nova ångrar sitt nervösa utspel.

Ja, nödlögner straffar sig. I somras ljög jag återigen om min hälsa, den här gången för en professor. Jag kunde inte komma på hans seminarium eftersom jag var tvungen att sitta i biblioteket och förbereda ett referat. (Det kändes inte som ett skäl legitimt nog för frånvaro. Duktig-flicka-syndrom?).

I tunnelbanan på väg hem från universitetet råkade jag till min fasa få syn på honom. Professorn. Jag tänkte: Det här händer inte. Berlin är en miljonstad. Man springer inte på sina professorer här. Professorer tar inte Berlins sunkiga tub till och från jobbet! Professorn sätter sig inte i den här nästan tomma vagnen! Det värsta: Profes-

sorer svarar inte med ett vänligt: "Kära Frau Tillema, jag förstår. Hoppas Ni blir bättre snart. Vi ses igen i nästa vecka!" när någon ljuger för dem. När jag ljuger för honom. Fastän jag inte är det minsta förkyld. Inte behöver några näsdukar.

Linnea
Tillema

”**Professorer tar inte Berlins sunkiga tub till och från jobbet**

Alexander och Kevin är *heeeelt* uppå

Ser du någon svinga sig i en lyktstolpe, eller kanske någon som står på händer på en skorsten.

Ja då är det mycket möjligt att det är Parkour-killarna Alexander Lundqvist och Kevin Andersson.

För Alexander Lundqvist och Kevin Andersson finns inga hinder i livet. Som utövare av disciplinen Parkour tar de sig över hustak, stolpar, bänkar, trottoarkanter, träd, stenar, staket och murar. Utan någon säkerhetsutrustning eller skydd.

Parkour går ut på att ta sig genom alla olika sorters miljöer med endast kroppen som hjälpmedel. Att förflytta sig från en punkt till en annan på ett så snabbt, effektivt och snyggt sätt som möjligt. Att till exempel avsluta ett hopp från två meters höjd med ett snyggt fall i form av en kullerbytta.

Alexander och Kevin började med Parkour för två och ett halvt år sedan. Alexander hade sett filmer på Youtube och började prova lite på egen hand.

–Det började som en lek, jag testade enkla saker som att hoppa över räck, säger Alexander.

Han frågade folk i skolan om någon ville vara med och träna på kvällarna och nu är de ett gäng på sex killar som tränar tre gånger i veckan. Och träna kan de göra i princip var som helst. Populära platser är stenkrossen vid Lotsberget, Badhusberget och taket på Idrottsgården. De tränar även inomhus på Bollhalla, särskilt nu när det börjar bli kallt.

–Där landar man så mjukt så man kan göra i princip vilka trick som helst, säger Kevin.

Tyvärr erbjuder Åland inte obegränsat med spännande miljöer för Parkour utövande.

–I Stockholm finns det otroligt många ställen. Vi planerar att åka dit och träna någon gång, säger Alexander.

Struntar i trappan

Förutom de regelbundna träningarna är Parkouren en del av Alexanders och Kevins vardag. De går inte uppför en trappa om de kan ta sig upp snabbare genom att hoppa över ledstången. Och de låter inte ett staket eller en bänk som står i vägen

Action. Som två ninjor från någon film gör Kevin och Alexander side flips.

hindra dem, utan hoppar självt klart över.

En av de svårare rörelserna de kan göra är wall flip. Då springer de upp för en vägg och skjuter sedan ifrån för att avsluta med en bakåtvolt. Kondis, vighet, styrka och balans är viktiga förutsättningar om man ska bli bra på Parkour. Annars är allt man behöver ett par bra skor.

Hittills har killarna klarat sig från allvarigare skador, en del inflammerade knäleder och uppskrapade handflator får man dock leva med.

I höst håller Alexander en Medis-kurs i Parkour. Förvänsvärt nog är de flesta kursdeltagarna över 18 år, mindre förvänsande är att alla är killar. Hans förhoppning är att folk ska få upp ögonen för Parkour, nu finns det mycket fördomar.

–Vissa går förbi och undrar vad fan vi håller på med och förknippar oss med huliganer. Andra i skolan fnysar och undrar vad som är så svårt med att hoppa över en bänk, säger Kevin.

Imponerande smidiga

Killarnas föräldrar var oroliga när de precis börjat träna Parkour. Nu har de vant sig.

–Om jag säger att jag sticker iväg och står på händer på Lotsberget säger mamma bara ”ja ja slå dig inte bara”, säger Alexander.

Det är imponerande att se hur de voltar hit och dit, och utan minsta tveksamhet står på händer på flera meter höga tak. Rörelserna ser ut att komma lite så där i förbifarten, utan någon större ansträngning.

Några tjejer står nedanför Idrottsgårdens tak och tittar upp. Det händer ofta att folk stannar upp och tittar när de tränar utanför skolan.

–Men oftast försöker vi ju hålla oss från platser där det finns folk, säger Kevin.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Fakta/ Detta är Parkour

■ En disciplin där syftet är att ta sig förbi hinder på ett så smidigt, kontrollerat och snabbt sätt som möjligt genom alla sorters miljöer.
■ En utövare av parkour kallas traceur (man) eller traceuse (kvinna).
■ Ordet parkour härstammar från franskans parcourir vilket betyder ”att gå igenom” och parcours, ”bana”.
■ Grundades på 1990-talet i Paris av **David Belle**.
■ Lista över vanliga rörelser
Dash jump/Dash vault: att hoppa över ett objekt med benen framför armarna.
Laché: Att hänga på tillexempel en vägg eller en gren och sedan släppa taget, varpå man träffar marken eller tar tag i ett annat objekt.
Roulade: Att rulla på ryggens diagonal. Används främst för att överföra energi från hopp. Gör att knäna tar mindre skada.
Tic Tac: Att sparka ifrån en vägg, för att komma över ett hinder i vägen, eller för att tjäna höjd för att sedan ta tag i något.
Dive roll: Att dyka över ett hinder med en Roulade
Källa: Wikipedia

FOTNOT. Prova inte det här själv utan ordentliga förberedelser. Killarna i reportaget har tränat mycket.

Höga höjder. Alexander Lundqvist hoppar från en container till ett tak. Det är fyra meter ner till marken.

Söderby city släckers

■ När det är riktigt jobbigt är det ibland bäst att skratta åt eländet.

Olle Sjöstrand satte sig och trummade i ett nerbrunnet Söderby livs där hans trumset stod inhyrt, mirakulöst nog klarade trumsetet branden oskadat.

Glad trummis. Danne Sundman lade upp filmklippet där Olle Sjöstrand spelar trummor på Facebook.

Första, andra, tredje... whisky!

■ Nu ska det auktioneras ut svensk maltwhisky på Birka Paradise.

En flaska Mackmyra Preludium:01 kan du buda på på söndagen den fjärde oktober i samband med fartygets whiskymässa.

Preludium:01 är den första maltwhiskyn som producerats i Sverige och de eftertraktade flaskorna, som endast finns kvar i ett fåtal

hos destilleriet, är heta samlarobjekt. Vid premiären på Systembolaget i mars 2006 sålde samtliga 4000 flaskor slut på en timme. I november, en månad efter auktionen på Birka Paradise, kommer ett fåtal flaskor Preludium:01 att säljas på Systembolaget i Valbo utanför Gävle. Priset kommer då att vara 6995 kronor.

Det blir även provsmakningar samt föreläsningar av Sveriges främsta whiskyexpert, **Anders Gjörling**, och skribenten **Steffo Törnquist**.

Kevin ått väggar

Don't
try this
at home
kids...

Vågad. Kevin Andersson gör en back flip på Idrottsgårdens tak.

Danska rockare på Dinos

■ Star Rats från Danmark spelar på Dinos nu på fredag och lördag. Musiken beskrivs som sjaskig, tung, street rock 'n roll med metal och punk influenser.

Bandet har gett ut två album och har turnerat i Skandinavien, Tyskland och Holland.

De kan även skryta med att ha varit förband åt storheter som Alice Cooper.

Sagt på stan

Två tonårstjejer på stadsbussen pratar om en sko.

Tjej 1: Den ser ut som en sån hära... blomma.

Tjej 2: Den ser ut som en sån hära åttahundra-tal, du vet.

U2 spelar i Helsingfors

■ Det irländska megabandet U2 ger en konsert på Helsingfors Olympiastadion den 20 augusti nästa år.

U2 spelade i Finland senast 1997. I den kommande konserten bjuder bandet på både sina klassiska låtar och nya låtar från årets album No Line On The Horizon. Biljettförsäljningen till U2:s konsert börjar på Lippupiste den 5 oktober. (FNB)

FRÅGELÅDAN

Madelene Bergman, 20, ska precis köpa en kaffe på Roberts coffee när hon blir erbjuden att vara med i Nöjes frågelåda. Hon har inte så mycket annat för sig idag än att vara hundvakt så hon svarar snällt på frågorna.

Har du besökt alla Ålands kommuner?

– Nej, inte Brändö och Kumlinge, dem har jag bara åkt förbi.

Vad gör du klockan 4:20 en lördagsmorgon?

– Antingen är jag stupfull eller så sover jag.

Vad gör du helst en kall vinterdag?

– Jag är ingen vintermänniska så jag försöker överleva genom att sitta inne och dricka te.

Vad skulle du göra om du var osynlig för en dag?

– Jag skulle smyga mig på ett plan och flyga bort härifrån, kanske till Jamaica.

Hur raggar du?

– Jag är nog bara mig själv, det räcker bra. Men nu har jag pojkvän så jag raggar inte alls.

Berätta om ditt konstigaste uppvaknande!

– När jag var ute på krog i Stockholm en gång vaknade jag upp i en tom lägenhet dagen efter.

Vad var du rädd för när du var liten?

– Spindlar, det

har jag fortfarande fobi för. Och så var jag rädd att mamma skulle komma på att jag smetade tuggumin under köksbordet.

När blev du riktigt utskäld?

– Min bror blev jättearg när jag sa att han skulle få pengarna jag var skyldig honom en dag för sent.

Vilket brott skulle du helst åka fast för?

– Snatteri, då får man inte så högt straff.

Har du dejtat någon du träffat på nätet?

– Nej, det har jag nog inte.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

FOTO: SIMON LUNDBERG (PRAO)

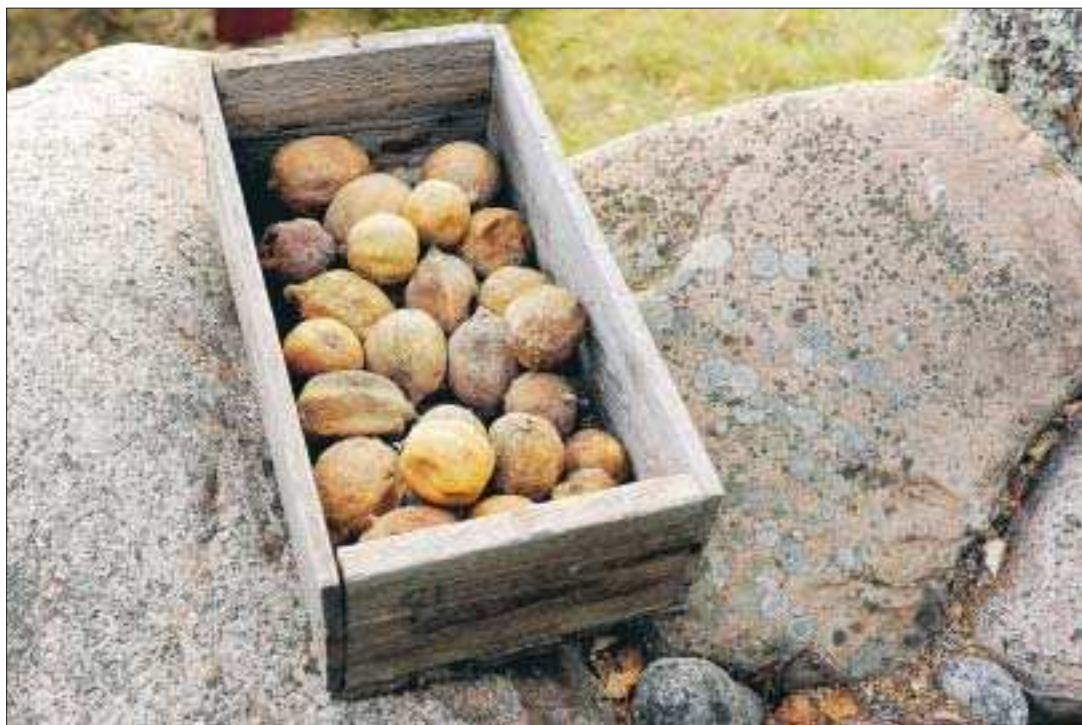

ROCKY

HÄLGE

Vacker låda 1. Citroner som torkat samlades i en trälåda och blev en fin dekoration på muren.

Stilleben 2. Ben från hushållets varmkompost har fått ett nytt och vackrare liv i en korg.

än bara växter

Stort köksland. Maud och Stefan Öhberg odlar grönsakerna i strikta former. det bildar en fräck kontrast mot rådjursstaketet som Stefan har gjort av kvistar från skogen.

KRÖNIKA

På jakt efter kakel och portvin

På en resa där resmålet inte är specifikt, utan snarare ett pärlband av skimrande delmål klarar jag inte av att stanna för länge på en av pärlorna – oavsett hur förtjusande den är. Nästa ställe lockar och drar, och rastlösheten börjar jaga i mig. Efter att ha vaskat guld Korn längs vinvägarna i norra Spanien kände jag dragningskraften från nästa resmål – Portugal.

Vi hade två huvudmål med vistelsen i Portugal. De eldiga portvinerna och alla Quintas längs Dourofloden var såklart ett av de självskrivna målen, och det andra var att försöka hitta några antika portugisiska kakel i den där karaktäristiska blå färgen som får ögat att vila i välbehag.

Vägen från nordvästra Spanien till norra Portugal var magnifik. Vi körde på nästan tomma motorvägar över, runt och genom bergen. Vägarna följde bergens formationer och jag fick nästan whiplashskador av allt hastigt huvudvridande för att inte gå miste om något. Några av bergsslutningarna var alldeles lila av blommande örter, och de berg som blommade i gult såg ut som jättelika smörklickar. Vi skar igenom dem som en nytäljd smörkniv.

När vi körde in i det första lilla samhället i Portugal häpnades jag över de snåriga och vildvuxna vinodlingarna som fanns överallt. Visst hade jag läst om de bohemiska portugisiska vinfälten där ingen riktigt hade koll på vad som växte var – men det här var ju värre än törnrosas bakgård.

Spingliga gamla vinrankor klängde på varandra som om de tog stöd för att inte ramla ihop till en enda stor majbrasa. Jag var så van att röra mig bland prydligt välskötta vingårdar att jag inte kunde sluta fascineras av alla ormbon runt mig. Det var något uppfriskande över dem, de var inte tuktade och tämjda utan galna och oförutsägbara.

Vi körde vidare in i det lilla samhället. Vi hade mycket tid på oss, det var bara tidig eftermiddag och vår ändstation för dagen Vila Nova de Gaia där alla portviner ligger i tunnor och åldras med värdighet innan de buteljeras och skeppas vidare. Vi vågade vika av från huvudvägen för att kanske stöta på någon liten antikbutik med begagnade kakel. Antikbutiker och kakelbutiker hittade vi – men inga butiker med antika kakel. När vi steg in i de små butikerna var det som om vi samtidigt tryckt på en osynlig muteknapp – allt tystnade.

Det var svårt att koncentrera sig på något i butikerna eftersom vi kände oss som vandrande sevärdheter vart vi än gick. Men vi gav oss inte – någonstans måste de finnas. Vi stannade i flera små samhällen, körde vilse, men fortsatte envist kakelsniffandet. Tiden gick och vi började bli hungriga. Vi fick se oss besegrade. Vi såg vackra blåa kakel på alla gamla byggnader runtomkring oss, men tydligen var det inte så lätt som vi trodde att hitta omhändertagna stengodskonstverk.

Betydligt senare än vi räknat med gled vi in på det pittoreska hamnstråket i Vila Nova de Gaia. Nu skulle det smaka med några mustiga portvinsdroppar hos någon av de stora. Ferreira? Sandeman? Taylor's? Alla fanns där – och alla stängde precis när vi började strandvandringen.

Vi var trötta, irriterade och hungriga och fortsatte gå i hopp om att hitta något som var öppet. När vi gått längs hela stråket och inte hittat någonting kom vi fram till två stora partytält som stod uppslagna vid vattnet. Vi klev in och såg oss omkring, såg på varandra och skrattade.

Vi hade stigit rakt in i en liten lokal antikloppis. Nästan varannan försäljare erbjöd vackra blåa antika kakel till ett bra pris. Portvinsnjutningen fick vänta tills följande dag.

”De var inte tuktade och tämjda utan galna och oförutsägbara.”

Fransk doldis möter åländsk smakkreation

Från ett av köken på Ålands hotell- och restaurangskola spred sig under skördefesten för några helger sedan ljuvliga dofter.

Jag smög mig in och fick se fantastiska matkreationer som Åland Culinary Team skapat. Köksmästaren och lagledaren Jonas Backman lotsade mig genom de vackra rätterna och erbjöd dessutom både recept och bilder på smakkonstverken – här är ett av recepten.

Rätten passar utmärkt med dagens vin som är hämtad från sydvästra Frankrike.

Snårigt. Bohemisk vinodling i Portugal.

Foto: ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

VECKANS RÖDA

Vin: Comte de Rezac 2005.
Druvsort: Cabernet Sauvignon, Merlot, Cabernet Franc.
Alkoholhalt: 13 %.
Producent/Vingård: Hubert de Rezac.
Ursprung/klassificering: AC Bergerac, Frankrike.
Lagring: Ekfatslagrat.
Förslutning: Naturkork.
Hållbarhet: Drick nu.
Serveringstemperatur: Runt 17 grader.
Pris: 9,49 euro.
Artikelnummer på Alko: 499217.

Tänk att vi är så svaga för kändisar. Vi betalar gladeligen stora pengar för att få se och uppleva en kändis trots att vi kvalitetsmässigt kunde få en likvärdig upplevelse för en spottstyver. De stora, världskända distrikten kan alltid klämma till rejält på prislappen – och vi betalar utan större protester.

Dagens röda vin är ett utmärkt exempel på detta. Distriktet som vinet kommer ifrån heter Bergerac – hur många har hört talas om det? Det ligger ett stenkast från ett annat distrikt som förmodligen fler känner igen – Bordeaux. Samma druvor, i stort sett samma klimat och jordmån – men inte lika känt, och därmed inte lika dyrt. Visst finns det billiga Bordeauxviner också, men inte med samma kvalitet som detta. Det dyraste Bordeauxvinet på Alko kostar 110 euro (och det finns betydligt dyrare än så). Det dyraste Bergerac-vinet kostar 9,49 euro.

Finns druvan Cabernet Sauvignon med i ett vin kan man nästan räkna med att färgen är djup och tilltalande eftersom druvan har mycket färgpigment i skalet. Vinet doftar delikat av röda juläpplen, syrliga moreller, mandellikör och nyrivet apelsinskal. Vinet känns köttigt och örtigt, och i både doft och smak finns aromer av viol och hallonkaramell. Det är ett mjukt vin med en behaglig eftersmak trots att den inte är så lång. Både syran och tanninerna känns, men dominerar inte som de ofta gör i Bordeaux-viner. Vinet är charmigt, intressant och lätt att tycka om.

Passar till: rätter med rena smaker, lammstek eller vilt med örter, vitlök och en gnutta chili. Rustika köttgrytor med lagerblad, örter, lök och rödvin. Inte för kraftigt smaksatta rätter (till exempel hårt grillat) – då kan vinets eleganta aromer ta stryk. Möt vinets syra med lite syra i maten. Bädla in tanninerna med sälta och lite fett.

VECKANS RECEPT

Läckert. Fyllt rostbiff av lamm är veckans recept.

Foto: JONAS BACKMAN

Kantarellspäckad lammrostbiff med puré på mandelpotatis, 4 personer.

Receptet är skapat av Åland Culinary Team, en grupp matglada yrkesmänniskor från Ålands kockars förening som bildats för att utveckla den åländska matkulturen, marknadsföra åländsk matlagning och matkultur samt skapa intresse för tävlingsmatlagning på Åland.

Du behöver
Lamm:
4 st lammrostbiffar
200 g kantareller
1 st schalottenlök
Smör
Salt

Puré:
400 g mandelpotatis
50 g smör
0,5 dl mjölk
Salt

Putsa svampen och hacka den fint. Spara dock några små till garnering. Skala och hacka löken. Fräs lök- och svamphack i smör tills det är torrt. Låt svalna.

Putsa lammet och skär ett snitt längs med. Fyll med svampfräset och bind sedan ihop med hjälp av bomullsgarn. Bryn köttet runt om, salta och kör sedan klart i 120 graders ugn till en innetemperatur av 54 grader. Låt vila något och skär sedan upp i skivor. Kom ihåg att ta bort snöret!

Koka potatisen mjuk med skalet på. Skala potatisen medan den fortfarande är varm och mosa sedan till en slät puré. Vänd ner smöret och späd med mjölken till passlig konsistens. Smaka av med salt.

Fräs garneringssvampen i lite smör vid servering.

**Open by
night på Mio!**

**Fredag 2 oktober har
vi öppet 9.00-21.00!
Välkommen!**

Trappstege
12,90€
(19,90€)

Trappstege Isak, i kinesisk valnöt **12,90€** (19,90€)*

**Mio
Inredare!**
1 timme gratis
möte hemma
hos dig!*

Boka tid med vår Mio Inredare under kvällen så bjuder vi på 1 timme hembesök värde 50€. Mer info på mio.se

Soffa
945€

3-sits soffa Oxford i tyg Catren Bone, B 210, D 93, H 84 cm **945€**.

Tag 3
betala
för 2!*

Fleecepläd
9€

Fleecepläd Island, finns i ett antal färger **9€**.
Tag 3 betala för 2!

Nyhet!
Taklampa
145€

Taklampa Flowerball **145€**

Du hittar
alltid roliga
nyheter på Mio
Market!

Vas Embu, H 20 cm **47€**

Fåtölj
525€

Fåtölj Bristol i tyg Merida Ruta natur **525€**.

Nyhet i höst!
Torsdags-
öppet till
kl.19!

Matta
310 €

Matta Indigo, 160x230 cm **310€**

Soffbord
685€

Soffbord Rockport, 6-lådigt, brunbetsad/lackerad
massiv/fanerad alm, 100x100 cm **685€**.

15%
rabatt på alla
tavlor!*

Säng Kajsa i vitlack, 180x200 cm **470€**. Sängbord **160€**

Inför helgens nostalgiska Rosa bandet-gala

Operasångare redo att rocka

–Javisst är vi redo att rocka, men samtidigt känns det lite konstigt. Jag har inte rört en bas på 20 år.

Det säger operasångaren Mikael Fagerholm, tidigare medlem i bandet Pux som återförenas på Rosa bandet-galan på lördag.

Temat för årets gala är, liksom fjolårets, nostalgi. För att leva upp till temat bjuds det bland annat på dans till gamla åländska banden Charad, Christopher Columbus, Faction och Pux.

För medlemmarna i Pux, Leif Roberts, Bengt Roberts, Jonny Boman och Mikael Fagerholm blir lördagens framträdande det första offentliga som grupp sedan 1983.

Jäkligt kul

–Vi har tyvärr inte hållit kontakten så väl genom åren. Men nu har vi träffats och tränat några gånger och det är jäkligt kul, säger Mikael Fagerholm.

Hur känns det att er återförening blir just på Rosa bandet-galan?

–Det passar ju bra eftersom temat är nostalgi. Det kändes helt naturligt för oss allihop att säga ja när vi blev tillfrågade i våras. Det är bra att vi kan vara till nytta.

Sjunga och spela

De övriga medlemmarna i Pux

har spelat i andra konstellationer genom åren, men för Fagerholm har det blivit opera istället för rock.

Hur är det att sjunga rock-låtar efter alla arior?

–Det blir att sjunga som man gjorde förr. Det är inte lätt, men å andra sidan inte heller svårt. Därtill har jag märkt att det inte längre är självklart att sjunga och spela samtidigt. Det är skojigt men ovanligt enkelt, säger Mikael Fagerholm.

Eget och covers

Pux gav ut EP-skivan Du mumlar i mitt öra 1982.

Fagerholm lovar att man under lördagskvällens spelning kommer att bjuda publiken både på eget material och covers i stil med Da Ya Think I'm Sexy av Rod Stewart.

Galadansen beräknas börja klockan 22 på lördag i Arkipelags restaurang. Själva galan börjar klockan 17.45 med mingel för middagsgästerna i lobbyn.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Återförenas i helgen. På lördag ger åländska bandet Pux, bestående av från västanter Jonny Boman, Leif Roberts, Bengt Roberts och Mikael Fagerholm, sin första offentliga spelning sedan 1983. Arkivfoto: PRIVAT

Fakta/Rosa bandet

■ Rosa Bandet är en internationell kampanj för att uppmärksamma bröstcancer och samla in medel till forskningen om bröstcancer. Över fyrtio länder deltar i kampanjen.

■ Kampanjen pågår i oktober och kän-

netecknas av ett rosa band.

■ 50 procent av de insamlade medel på Åland går till cancerstiftelsen i riket och 50 procent stannar här.

■ Från årets insamling går pengarna delvis till en spa-dag för kvinnor som har

haft eller har bröstcancer. Ålands cancerförening ska även dela ut bidrag till badkläder och BH: n för kvinnor som opererat bort ena eller båda brösterna.

Källa: Ålands cancerförening

Kvinnohantverkare utmanar företagare

Kvinnorna bakom hantverkshuset Salt utmanar andra företagare på Åland att göra som dem och skänka en euro per kund till Rosa bandet under oktober.

Salt gjorde en likadan insamling under oktober i fjol och då fick man in 320 euro till Rosa bandet.

–Det var när vi fick höra att Rosa bandet-galan återuppstod som idén väcktes hos oss. Vi är ju alla kvinnor här på Salt så i princip kan vem som helst av oss drabbas och alla har ju någon i bekantskapskretsen som drabbats av bröstcancer. Vi kände att vi ville göra något.

Det säger konsthantverkare Ilse Berg, som tillsammans med kollegorna på Salt nu bestämt sig för att göra en likadan insamling i höst, och därtill gå ut med en utmaning till andra kvinnliga åländska företagare att följa deras exempel.

Varför ska man anta er utmaning?

–Genom insamlingen kan vi alla bidra med medel till forskning, vård, personal och annat som hjälper den som blir sjuk. Vem som helst kan ju bli sjuk. En dag kan det vara du själv, din mor, syster, barn eller vän som drabbas, säger Ilse Berg.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

HYUNDAI

SUZUKI

ZEBRA BIL

i30cw

Pris från 17.400€

ZEBRA BIL

Dalbyvägen 2, Dalkarby
tel. 31 762 • GSM 0457 382 3076
www.zebrabil.ax

i30cw New Crossover

i30Wagon nu också med en bränslesnål 1.4 liters motor som förbrukar bara 6,2 l/100km och som vanligt med 5 års garanti

OBS! Det händer

FREDAG 2.10

BIO

■■■ **Alandica kl 17.15.** "Pett-son & Findus glömligheter". T. ■■■ **Alandica kl 19.00 och 21.45.** "Flickan som lekte med elden". Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.

NÖJE

■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Simolin. ■■■ **Dinos bar kl 22.00.** Star*Rats, från Danmark. ■■■ **Parks bar kl 22.00.** Blues-Rock ´n roll-soul JAM.

OPEN BY NIGHT

■■■ **Mariehamn kl 18.00-22.00.** Affärerna har öppet, produktpresentationer, korvgrillning, rökt fisk m.m. □KI 19.00. Kamp mellan IFK Mariehamn och Åland United på Torget. □KI 19.00. Daniel Gädhnäs uppträder på Sittkoffs. □KI 19.00-21.00. Åland United finns i Sittkoffs. □KI 19.00-20.00. Åland Uniteds maskot "Nöffe finns i Sittkoffs. □KI 19.00-22.00. Selina Säl besöker barnen på Torggatan. □KI 19.30. Dansbandet Sunnys underhåller på Torggatan □KI 20.30. Erika Dunders dans-grupp uppträder. □KI 21.00. Musikalisk eldshow vid Zeipels. □KI 21.15. Alandia Strings upp-träder på Torggatan.

UTSTÄLLNING

■■■ **Fotoklubben Obscura, Ålandsvägen 88, kl 18.00-20.00.** Den österbotniska kameraklubbarnas årsutställning 2009.

LÖRDAG 3.10

BIO

■■■ **Alandica kl 14.30.** "Pett-son & Findus glömligheter". T. ■■■ **Alandica kl 16.15, 19.00 och 21.45.** "Flickan som lekte med elden". Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■■■ **Arkipelag restaurangen kl 22.45.** Rosa Bandet-gala. Dans till Charad, Christopher Columbus, Faction och Pux. ■■■ **Finström Breidablick kl 20.00.** Sunnys.

FÖRELÄSNING

■■■ **Öppna Högskolan, Nep-tunigatan 17, kl 10.00-12.00.** Interkulturell kommunikation i radio. Tema: Att skapa ett radioprogram. Föreläsare: Olgica Lindqvist från Sveriges Radio International.

LOPPIS

■■■ **Röda Korsgården kl 10.00-14.00.** Loppis. ■■■ **Saltvik Kroklund, Skogshöjden, kl 12.00-15.00.** Gårdsloppis. ■■■ **Thuregården i Jomala Möckelö kl 12.00-16.00.** Glas, porslin, inredningsdetaljer, textilier osv.

MUSIK

■■■ **Stadshuset kl 19.00.** "Konsert 1809, minnen från förr och nu." Runebergskören BSB och Mariehamns-Kvartetten.

NÖJE

■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** White Toast. ■■■ **Dinos bar kl 22.00.** Star*Rats, från Danmark. ■■■ **Parks bar kl 22.00.** The Jukebox.

SEMINARIUM

■■■ **Ålands hotell- och restaurangskola kl 13.00.** Jubileumsseminarium. "Det har jag sett..." ÅNoM-veteraner ger sin personliga bild av vad som hänt med Ålands Natur och Miljö under 30 år. Medverkande: Johan Franzén, Gunda Åbonde-Wickström, Marita Karlsson, Isabell Kvarnfors och Ben Johans. "Hur vill vi ha kommande 30 år?" Visioner från olika samhällsperspektiv. Medverkande: Agneta Karlsson, Leo Löthman, Markus Koskinen-Hagman, Kent Danielsson, Anki Johansson, Kristoffer Eriksson samt miljö-minister Katrin Sjögren. Diskussionsledare: Katarina Gäddnäs-Karlsson.

UTSTÄLLNING

■■■ **Jomala Önningebymu-seet kl 13.00-16.00.** Björn O Svenssons utställning "20 Fartyg" visas. ■■■ **Fotoklubben Obscura, Ålandsvägen 88, kl 14.00-16.00.** Den österbotniska kameraklubbarnas årsutställning 2009.

SÖNDAG 4.10

BARNPROGRAM

■■■ **Stadsbibliotek kl 15.00.** Ryska sagor. Christina Holmström berättar folksagor med dockspel.

BIO

■■■ **Alandica kl 13.30.** "Pett-son & Findus glömligheter". T. ■■■ **Alandica kl 15.15, 18.00 och 20.45.** "Flickan som lekte med elden".

LOPPIS

■■■ **Wiklöf Holding Arena kl 14.30-17.00.** Loppmarknad.

UTSTÄLLNING

■■■ **Fotoklubben Obscura, Ålandsvägen 88, kl 14.00-16.00.** Den österbotniska kameraklubbarnas årsutställning 2009. ■■■ **Jomala Önningebymu-seet kl 17.00-18.00.** Björn O Svenssons utställning "20 Fartyg" visas.

MÅNDAG 5.10

FILM

■■■ **Alandica kl 19.30.** "Waltz with Bashir". En film av Ari Folman.

NÖJE

■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.

RADIO

■■■ **Ålands Radio kl 15.03.** Litteraturföreningens första bokprat. Novellsamlingen "Historien om min mormor", där tretton svenskspråkiga författarinnor skildrar sin mormödrar. I studion möts Doris Ingman, Leo Löthman och Ann-Louise Fogelström.

SEVÄRT

MARIEHAMN

■■■ **Fotoklubben Obscura Ålandsvägen 88.**

De österbottniska kameraklub-barnas årsutställning 2009. Öppet vecka 40 månd-fred kl 18-20, lörd-sönd kl 14-16. Nästa vecka månd-fred kl 18-20, fred kl 14-18, lörd kl 9.30-12.30.

■■■ **Galleri Fäktargubben, Storgatan 14.**

Eva Eriksson utforskar ullens och ulltovningens möjligheter i både konst och konsthantverk. Pågår till 17 oktober. Öppet måndag-fredag kl 12–17, lördag 10–14.

■■■ **Galleri Skarpans, Skar-pansvägen 27.**

"Energi" monotypi och akvareller av Nanna Sjöström. Pågår till 24 oktober. Öppet tisdag–fredag kl 11–17, lördagar 11–14.

■■■ **Mariehamns stadsbib-liotek.**

"Fyrar och sjömärken". En vandringsutställning med verk av konstnärer från Åland, Roslagen och Åboland. Från Åland deltar konstnärerna Britta Gustafsson och Jaana Gustafsson. Pågår till 3 oktober. Öppet måndag-fredag kl 10–20, lördagar 10–16.

■■■ **Nordens Institut på Åland, Köpmansgatan 4.** Fotoutställning "Tillbaka till Peipussjön, Prichudie, Revisited, Ryska gammaltroende i Est-land".

■■■ **Sjökvarteret Österhamn.** En levande marin miljö med båtbyggeri, smide och annat hantverk jämte museum och restaurang. Här finns hamn för traditionella skutor och träbåtar med 300 m kaj och det mesta i serviceväg.

Öppet måndag–fredag kl 9–11. ■■■ **Ålandstrafikens väntsal.** Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i. Öppet måndag-fredag kl 9–17.

■■■ **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12–16.

■■■ **Ålands sjöfartsmuseum.** Utställningen "Farväl till seglen" uppmärksammar i ord, bild och föremål att det i år är 60 år sedan de sista lastbärande segelfarty-gen rundade Kap Horn. Kom-pletteras med svenska konstnä-rinnan Hilde Lütken-Bengtssons tavlor målade ombord på Passat under en resa från Sverige till Sydafrika år 1947. Pågår till 2 oktober. Öppet vardagar kl. 10–16 och helger kl. 12–16.

■■■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** "ÅLAND–AMERICA footprints: Warner Sallman, Phil Fagerholm, Haddon Sundblom –peddling messages". De tre konstitö-varnas produktion visas i ett rikt urval av både originaltryck och originalverk. Pågår till 18 oktober. "Skulpturverkstad för skrot-/motspelare". Ett projekt under ledning av konstnär Kari Niskanen och Annukka Turakka. Konstnärerna har tillsammans

med åländska ungdomar skapat skulpturer av återvinnings- och avfallsmaterial. Pågår till 18 oktober.

Torget

"Flygplanshistoria i miniatyr". Henrik Salminen fick sina första flygplansbyggsatser i mitten av 1950-talet. Det blev upptakten till ett livslångt intresse för flyghis-toria. Genom åren har Salminen färdigställt ca. 200 modeller men samlingen rymmer även obbyggda satser, uppskattnings-vis över 2.000 sådana. Pågår till 15 november. Öppet tisdagar och torsdagar 10–20, onsdagar och fredagar 10–16, lördag-söndag kl 12–16. Måndagar stängt.

ECKERÖ

■■■ **Lassas hembygdsgård, Kyrkoby.**

"Från vaggan till graven". Marthaföreningens och försam-lingens gemensamma utställning med föremål, dokument och fo-tografier från dop, konfirmationer, vigslar och begravningar. Visas enligt överenskommelse. Ring Lisbeth Bergman, tel. 38055.

FÖGLÖ

■■■ **Föglö bibliotek.**

"Om livet" akvareller, akrylmål-ningar samt lite andra tekniker av Anne-Mari Tornberg. Pågår till 29 oktober. Öppet måndagar kl 10–13 och kl 16–19, onsdagar 10–13 och torsdagar kl 18–21.

GETA

■■■ **Soltuna.**

Trollstigen, en självberättande stig för barn. Kan besökas när som helst. Naturstigen, en vand-ringsled till Getagrottan, ca 5 km.

JOMALA

■■■ **Önningebymuseet.** Marinmålningar av Björn O Svensson. Öppet 3.10 kl 13.00-16.00 och 4.10 kl 17.00-18.00.

KÖKAR

■■■ **Kökar bibliotek.**

Annamaija Varjonen ställer ut Kökar-målningar. Öppet tisdagar 12–14, onsdagar 14–19 och torsdagar 10.30–13.30.

LUMPARLAND

■■■ **Lumparlands bibliotek.** Utställning av tavlor målade av amerikalumparlänningen Carl Ruben Walline äventyrare och målare utvandrad från Lumpar-land till Amerika. Pågår till 31 oktober. Öppet tisdagar kl 16–20 och onsdagar kl 14–15 och 16–20. Lördag den 19.9 öppet 13–16.

SUND

■■■ **Sunds bibliotek.**

Till minnet av Valny Hedberg visas en del av hennes böcker samt hennes folkdräkt. Öppet måndag och torsdag kl 17.30–20.30, tisdag 10–16. ■■■ **Bomarsunds fästnings-område.** Tsar-Rysslands fästningsområde. Kan besökas när som helst.

VÄRDÖ

■■■ **Strömsgården.**

Karl Söderlunds tavlor. Minnes-utställning.

Finländarna blir stadigt fler

■**HELSINGFORS.** Vi blir fler i framtiden. Finlands folkmängd överstiger sex miljoner år 2042 om den nuvarande utveckling-en fortsätter, framgår det av Statistikcentralens nya befolk-ningsprognos.

Prognosen utgår från att fruktsamheten och inflytt-ningsöverskottet från utlandet är oförändrade och att död-ligheten fortsätter att minska i samma takt som nu. Enligt prognosen överstiger det årliga

antalet döda antalet födda år 2034, men invandringen an-tas hålla befolkningsökningen uppe också efter det. Den årliga nettoinvandringen antas vara 15.000 personer.

Antalet äldre kommer att öka medan antalet personer i ar-betsför ålder minskar. Andelen personer i arbetsför ålder (15–64 år) minskar från 66 procent i dag till 58 procent fram till år 2040 och till 56 procent fram till 2060. (FNB)

Skadade bil med dörren

■En person öppnade sin bildörr så ovarsamt att den slog i och skadade bilen som stod parkerad intill. Gär-ningsmannen avvek dock från platsen utan att ge sig tillkänna, men är nu miss-tänkt för trafikförseelse.

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd

Baltic Excellent: Hallstavik 2.10, Terneuzen 6.10, Chatham 7.10, Braviken 12.10, Hallstavik 13.10. **Birka Exporter:** Amsterdam 2.10, Hallstavik 5.10, Braviken 6.10, Amsterdam 9.10, Hallstavik 12.10, Braviken 13.10. **Birka Transporter:** Travemünde 2.10, Helsingfors 4.10, Raumo 5.10, Lübeck 8.10, Travemünde 9.10, Helsingfors 11.10. **Birka Shipper:** Sagunto 4.10, Tar-ragona 4.10, Fos 5.10, Genoa 6.10, Piraeus 9.10, Istanbul 11.10. **Birka Carrier:** Helsingfors 4.10, Immingham 7.10, Antwerpen 8.10, Helsingfors 12.10. **Birka Express:** Bilbao 6.10, Hull 10.10, Helsingfors 13.10. **Birka Trader:** Antwerpen 3.10, Helsingfors 6.10, Kotka 7.10, Hull 11.10.

Godby Shipping

Link Star: Mariehamn t.o.m. 31.12. **Midas:** Gdynia 5.10, Raumo 7.10, Gdynia 12.10, Kotka 14.10, Raumo 16.10, Gdynia 19.10. **Mimer:** Amsterdam 5.10, Rouen 7.10, Raumo 13.10, Kotka 15.10, Amsterdam 19.10. **Miranda:** Kotka 5.10, Antwerpen 12.10, London 13.10, Kotka 19.10. **Misana:** Kotka 5.10, Raumo 6.10, Ferrol 13.10, Santander 14.10, Kotka 21.10, Raumo 22.10. **Misida:** Santander 2.10, Kotka

Kom ihåg

■■■ **Fotoklubben Obscura:** Fo-tofestivalsbiljetterna säljs endast på Alandica. Köp biljett idag, se bilder i världsklass och lyssna på kända naturfotografer.

■■■ **Föreningen PusselFamiljen:** Välkomna gamla som nya medlem-mar till höstmöte söndag 11.10 kl 15.00 i Mariebads konferansrum. Föreningen bjuder på fika och frukt samt simning efter mötet.

■■■ **LC Kvarnbo:** Månadsmöte och årsmöte tisdag 6.10 kl 19.30 i Kvarnbo Gästhem. Middag kl 19.00.

■■■ **Mariehamns pensionärsför-ening:** Vår tidning Nyset ska delas ut tisdag 6.10. Tidningen finns på

12.10, Raumo 13.10, Hull 17.10, Ferrol 20.10, Santander 21.10, Kotka 28.10. **Mistral:** Antwerpen 5.10, London 6.10, Kotka 12.10, Antwerpen 19.10, London 20.10.

Gustaf Erikson

Mv Ahtela: Linjetrafik Helsingfors-Muuga vv. **Mv Tingö:** Trafik N. Finland - Kon-tinenten.

Rettig Group Ltd Bore

Auto Baltic: Santander 5.10. **Auto Bank:** Malmö 5.10. **Auto Bay:** Zeebrügge 5.10. **Belgard:** Upplagd i Mariehamn. **Borden:** Santander 7.10. **Bravaden:** Riga 5.10. **Estraden:** Harwich 5.10. **Fingard:** Upplagd i Åbo. **Klenoden:** Mäntyluoeto 5.10. **Najaden:** Amsterdam 5.10. **Nedgard:** Upplagd i Mariehamn. **Nordgard:** Grangenouth 5.10. **Norking:** I trafik Zeebrügge/Tilbury **Norqueen:** I trafik Rotterdam/Tee-sport. **Norsky:** I trafik Zeebrügge/Teesport **Norstream:** I trafik Zeebrügge/Tee-sport. **Ostgard:** Fowey 5.10. **Seagard:** Fredrikshamn 5.10. **Swegard:** Raumo 5.10. **Sydgard:** Tunadal 6.10. **Trenden:** Karleby 5.10. **Westgard:** Tornio 7.10.

Röda Korsgården kl 11.00. Hop-pas att alla utdelare kan komma och dela ut tidningen.

■■■ **ÅBSK:** Rally-lydnad lördag 3.10 kl 13.00 på plan. Vi startar upp en grupp. www.absk.fi

■■■ **Ålands aktiesparare:** Aktiespararlunch i Bistro Savoy, Nygatan 12, verandan, onsdag 7.10 kl 12.00-13.00. Den som vill åter lunch, men bör vara färdigä-ten kl. 12.30 när marknadsanaly-tiker/placeringsrådgivare Henrik Fagerholm från Nordea Bank ger en marknadsöversikt och aktietips! Alla är välkomna att delta i detta nya sätt att informera sig om ak-tiemarknaden!

ÅLANDS KÖPMANNAFÖRENING

Köpmannaföreningen håller sitt ok-tober-medlemsmöte tisdag 6 oktober kl 19.00. Mötet hålls i Finström/ Godby på Restaurang Godbiten Tema: "Landsbygdshandeln och dess verksamhetsförutsättningar på Åland". Kaffeservering.

Vi kommer att bjuda in särskilt butiksinnehavare och landsbygdsfö-retagare till detta tillfälle, och hoppas på en livlig diskussion och många konkreta förslag på vad man kan göra för att som exempel stoppa bu-tiksdöden på Åländska landsbygden. Ta gärna med dig någon till när du kommer! Gärna en företagare eller kanske nån som i övrigt är intres-

serad av företagande? Naturligtvis är alla medlemmar som vanligt också inbjudna och kallade. Varmt välkomna! http://www.akf.ax/

ÅLANDS NATUR OCH MILJÖ

Upprop till alla trädgårdsvänner!

Villaträdgården Tusenskönan behöver villiga händer. Syftet med trädgården är att det skall finnas en plats där gamla perenna växter bevaras, som vi alla kan njuta av. Föreningen sköter rensning och planteringar medan staden klipper gräs och beskär träden. Om inte det finns tillräckligt intresse bland våra medlemmar att sköta trädgården

måste skötseln övergå till staden och blir ett parkområde som alla andra. Nu gör vi ett sista försök! Vi ordnar en talka onsdagen den 7 oktober kl. 17.00. Alla som vill bevara Tusen-skönan är välkomna till Nygatan, nedanför Hotell Savoy, bakom det gula planket. Kom ihåg arbetshand-skarna!

Malin Lundberg
Epost: malin.lundberg@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Vi har rekommenderat honom att inte säga något om det.

GAIS OM VARFÖR WANDERSON INTE SJÄLV SVARAR PÅ NÅGRA FRÅGOR ANGÅENDE ATT HAN SPELAT UTAN ARBETSTILLSTÄND.

IFK startar ny träningsgrupp för unga talanger

Målet är fler ålänningar i Tipsligan

FOTBOLL. IFK Mariehamn ska starta en ny träningsgrupp för unga talangfulla fotbollsspelare. Killarna kommer att handplockas för att få liknande träningar som a-lagsspelarna. –Det här är ett sätt att försöka få ut åländska killar på Veikkausliigaplanen, säger sportchef Stephen Ward.

IFK Mariehamn inrättar den nya gruppen för att kunna erbjuda högklassig träning åt unga fotbollsspelare som verkligen vill satsa. För dem som inte drömmer om spel på elitnivå finns den vanliga ungdomsverksamheten kvar.

–Vi vill samla talanger med mycket potential som är beredda att satsa mer i en egen grupp. Nu finns de utspridda i flera olika lag och det är svårt att få till den krävande träning och den mängd träning som behövs, säger Ward.

Den nya träningsgruppen leds av A-lagets tränarstab. Målet är att de 15-18-åringar som handplockas till gruppen ska få en inblick i hur livet som elitfotbollsspelare kan te sig.

–Gruppen kommer att spegla det a-laget gör, det blir den typen av träning och träningsövningar, kroppsvård, ja allt som har med livet som elitfotbollsspelare att göra.

I november är det tänkt att gruppen ska träffas första gången, och planen är att de ska träna sex pass i veckan.

–Vi vet vilka spelare vi har och vilka som är duktiga men IFK kan förstås inte tvinga någon att vara med. Men om spelaren själv vill sätta ner

Ålandsspelare. Tanken är att den nyinrättade träningsgruppen ska leda till att Wilhelm Ingves, här i kamp om bollen med Arsim Gashi, får sällskap av andra ålänningar i IFK:s a-lag. Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

den tid och energi som krävs och om hans föräldrar tycker att det är okej, då kör vi på det, säger Ward.

Från hela Åland

Just nu planerar IFK den nya satsningen för fullt. Man involverar ungdomslagstränarna och beaktar deras åsikter.

–Vi har gått igenom vad de tycker om saken och vilka kil-

lar de tycker att ska vara med i gruppen, de har ju ofta tränat dem i flera år.

Ward tillägger att det inte bara är IFK Mariehamns spelare som välkomnas till gruppen.

–Vi vill ha de mest potentiella spelarna från hela Åland, senare kanske man kan ta in spelare någon annanstans ifrån också. Men vi börjar ödmjukt med fötterna på jorden, vi vill

få igång gruppen med IFK-killar och killar från andra föreningar som vi tycker att har potential.

Inte ett lag

Ward poängterar att den nya träningsgruppen är just en träningsgrupp, inte ett nytt lag.

–De får spela där de klarar av att spela. Drömmen är att vissa kan platsa i a-laget eller så får

de spela med vårt farmlag eller i ungdomslagen.

IFK har kontaktat de spelare som berörs, och nästa steg är att prata med föräldrarna.

–Vi hoppas på att få igång en träning redan i november. Vi ser fram emot det, det är en jättespännande tid nu.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

LÄGET I LAGET

IFK-JJK
Var: WHA
När: söndag 4 oktober
Tid: 17.00

Trolig laguppställning: Långbacka-Rikama, Arajuuri, Dujilo, Voloshyn-Grubovics, Carlsson, Olofsson, Simunac-Anttilainen, Gashi.

Skador: Dmytro Pronevych har haft känningar i ryggen efter en gymträning. Mika Niskala spelade inte mot FF Jaro senast eftersom han drabbats av en liten bristning i vaden.

–Det går åt rätt håll men de närmaste dagarna blir avgörande för om jag kan spela på söndag eller inte, säger Niskala som tränade med laget för första gången i onsdags.

Avstängningar: Alexandros Pappas.

Form: Med en lång säsong bakom sig börjar spelarna bli lite trötta och slitna, men tränare Pekka Lyyski säger att laget säkert skulle kunna köra på i två månader till.

–Motivationen är på topp

nu när vi jagar fjärdeplatsen, IFK:s bästa placering någonsin, så helt klart orkar vi lite till.

Utopstecken: JJK:s bästa målskytt, **Ik Kyung Nam**, är avstängd på söndag. Han har gjort sju av JJK:s 22 mål i år. Aven meriterade mittfältaren **Christian Sund** får följa matchen från läktaren efter att ha dragit på sig sin fjärde varning i förlustmatchen mot VPS i söndags.

Pekka Lyyski om...

... att IFK:s defensiv inte varit lika stabil som tidigare under de senaste matcherna och vad det betyder att Paulus Arajuuri är tillbaka efter sin avstängning. –Jag tror inte att vi blir helt stabila igen bara för att Paulus är tillbaka, det är många saker som påverkat vårt defensiva spel. Vi gjorde så bra ifrån oss mot Lahti och blev lite bekväma och när vi blir bekväma i någonting så straffar det sig automatiskt. Spelarna har presterat på olika nivå och nivåskillnaden mellan spelarna har varierat från match till match.

... var fokus ligger på träning.

–Det är framåt som gäller, inför sista matchen kan vi kanske fokusera mer på defensiven beroende på hur laget ser ut då. Nu öser vi framåt, det går inte att tänka bakåt eller fastna i de misstag vi gjort. När man satsar framåt blir det alltid lite håll bakåt, det kommer det säkert att bli även på söndag.

... möjligheten att ta tre poäng på söndag.

–Det är fakta att om vi ska vara fyra så bör vi vinna den här matchen med alla medel. Och varför skulle vi inte ta den här matchen när vi tittar på vår hemmastatistik och JJK:s bortastatistik? (IFK har sju vinster och fem oavgjorda hemmamatcher samtidigt som JJK har en vinst, två oavgjorda och nio förlorade bortamatcher i år reds.amn.) Vi har vunnit mot JJK två gånger den här säsongen, i ligacupen och på deras hemmaplan. Det var stabila vinster och gör vi en stabil insats igen bör vi vinna på söndag.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Hopp till Honka. IFK Mariehamn måste bli sämst fyra i Tipsligan för att få en europaspelsplats nästa år. Och blir man fyra får man förlita sig på att Honka kommer före i ligan och blir etta i finska cupen, då kan man få deras ena kvalplats till Europa League.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

IFK har fortfarande chans nå Europa

FOTBOLL. Om IFK Mariehamn lyckas knipa fjärdeplatsen i ligan är det fortfarande möjligt att de nästa år får spela i Europa.

Men det är förutsatt att FC Honka vinner Finska cupen.

Det lag som vinner Tipsligan får kvala till Champion League. Tvåan och trean i Tipsligan samt vinnaren i finska cupen kvalar till Europa League. Så ser förutsättningarna ut.

Just nu ligger FC Honka på tredjeplats i ligan och i onsdags tog de sig till semifinal i Finska cupen efter att ha vunnit med 3-0 över division III-laget City

Stars. Om Honka skulle klara att vinna cupen och bli tvåa eller trea i ligan så betyder det att även fyran i Tipsligan får kvala till Europa League, så där har IFK sin chans.

Poängrekord

Om IFK klarar fjärdeplatsen innebär det att laget tar sin bästa placering någonsin. Tidigare har man som bäst slutat femma och redan nu har laget slagit nytt poängrekord. På 24 matcher har IFK spelat ihop 39 poäng, vilket är två poäng mer än både säsongen 2006 och 2007 då IFK skrapade ihop totalt 37 poäng.

MALIN LUNDBERG

LÄGET I LAGET

FC United-ÅU
Var: Jakobstad
När: lördag 3 oktober
Tid: 17.00.

Trolig laguppställning: Rönnbäck-Thilén, Sjöblom, Kohvakka, Östlin-Nyman, Liljegren, Tjeder, Engblom, Hartikainen-Nilsen

Avstängningar: Maiju Ruotsalainen.

Skador: Flera av tjejerna lider av små skavanker, men inget som ska hindra dem från spel på lördag. –Det tejpas och bits ihop, det är ingen som viker ner sig nu utan alla vill vara med och avsluta säsongen på ett bra sätt, säger tränare **Robert Dahlin**.

Form: Att Åland Uniteds första förlust för säsongen kom i lördags beror knappast på någon formsvacka, snarare på grund av att man fick en spelare utvisad–och kanske på grund av guldnervet?

Utopstecken: Höll ögonen på FC Uniteds **Gomina Theresa**. Med sitt hatrick mot tabelltvåorna Honka förra helgen var hon en starkt bidragande orsak till att ÅU redan i lördags kunde titulera sig finländska mästare.

Robert Dahlin om...

... Maiju Ruotsalains avstängning.

–Hon är en av ligans bästa forwards och hon har varit jättenyttig för oss så det är klart att det är ett stort avbräck att hon är avstängd.

... motståndet FC United.

–Det har gått upp och ner för dem den här säsongen och att de skulle hamna mitt i tabellen tycker jag var ganska väntat. De har ett bra offensivt spel men bara vi spelar vårt egna spel ska vi nog kunna lösa de knutarna.

... hur motiverat laget är inför de återstående "betydelselösa" matcherna.

–Det är klart att det är omöjligt att vara lika motiverad som om man fajtades för sin överlevnad eller för guld, vi är ändå inte mer än människor. Men samtidigt tycker tjejerna att det är fantastiskt kul att spela fotboll nu, det är ingen hemlighet att vi har varit pressade när alla gått och väntat på att vi skulle ta hem guld. Nu kan vi spela avslappnat och få ut det där sista. Vi känner också att vi är lite delaktiga när det gäller striden mellan PuiU och Kuusysi som vi möter snart, de slåss för att inte åka ur och vi vill uppträda professionellt och göra vårt bästa i de matcherna så det blir ett rättvist resultat, så skulle vi ha velat att det hade varit om vi var i deras situation.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Vägen till Allsvenskan blir tuff

–i helgen drar volleysäsongen i gång för Jomala IK

VOLLEYBOLL. Det blev en historisk säsong för Jomala IK:s dam- respektive herrlag i fjol. Damerna gick rakt genom division I och vidare till Allsvenskan där det blev en femte plats. För herrarna gick division I-spelet galant och även de tog sig till vidare till Allsvenskan i våras, men fick nöja sig med en sjunde plats. På lördag drar säsongen i gång för de båda lagen i division I igen. Men i år är målsättningarna lägre och avancemang till Allsvenskan är ingen självklarhet.

Plockat upp juniorer. Det har skett en stor generationsväxling i Jomalas herrlag inför den här säsongen. Bland annat så har Fredrick Boman (till vänster) lämnat laget och därmed gett rum åt en junior som fått ta klivet upp. Jacob Saurén (t.h) däremot stannar åtminstone en säsong till. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Decimerat lag. Flera av de rutinerade spelarna från fjolårets damlag har lämnat. Erica Johansson (andra från höger i bild) är ett exempel. Sandra Ekström (längst till höger) har därför den här säsongen hoppat in på Johanssons tidigare position som passare. Pia Saku (mitt i bild) finns fortsatt med i laget. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Rutin är bytt mot unga krafter

Slår på nytt ur underläge

VOLLEYBOLL. Det var ett rutinerat herrlag som tog sig till Allsvenskan i fjol. I år tar nästa generation JIK:are över. Men då är målet inte satt lika högt. –Just nu håller vi på och bygger för framtiden, så någon satsning på Allsvenskan blir det inte i år. Men på sikt ska vi dit, säger spelaren Erik Viktorsson.

De två tuffaste matcherna på säsongen innan första hemmamatchen. Så ser starten ut för Jomala IK:s herrlag. Redan i säsongspremiären möter de fjolårets trea Uppsala och i den tredje omgången väntar förra säsongens överlägsna serievinnare Lidingö.

Blivit starkare –Vi kan nog inte räkna med en lika bra start på säsongen som i fjol. Det är nog att sikta lite för högt om vi tror att vi kan slå Lidingö och Uppsala på bortaplan. Båda de lagen har dessutom blivit starkare än i fjol samtidigt

Fjolårets tabell division I, herr

1) Lidingö, 18 poäng

2) JIK, 12 poäng

3) Uppsala, 12 poäng

4) Säter B, 8 poäng

5) Bromma B, 6 poäng

6) Teknikum, 4 poäng

som vi har blivit svagare. Men så klart att möjligheten finns där, säger JIK-spelaren Erik Viktorsson.

Plockat upp juniorer Det är långt ifrån förra säsongens laguppställning som spelar för JIK i år. –Det är många av de gamla, rutinerade spelarna som lade skorna på hyllan efter den lyckade säsongen i Allsvenskan och i ö-spelen. Vi står nu istället mitt i en generationsväxling. Just nu vi håller på att spela in flera juniorer som kommer att bli mycket lovande framöver,

säger Viktorsson. Därför är målsättningen inte lika högt satt som i fjol. Nu satsar laget på att hitta stabilitet i spelet. –Målet är att hålla oss kvar i division I och att få en bra och bred trupp. Om man tittar på hur vi spelade i Uppsala cup förra helgen så hängde vi med bra spelmässigt men inte resultatmässigt. Det blev fyra förluster på fyra matcher så det finns en del att jobba på, säger Viktorsson.

Ny tränare I fjol skötte spelarna tränarna själv, den här säsongen har de **Hans Donning** till sin hjälp. –Det gör stor skillnad när man har någon som drar träningarna. Det fungerade bra utan tränare i fjol när spelarna var mer rutinerade, i år kommer det att behövas, säger Viktorsson.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

VOLLEYBOLL. Det blev ett historiskt kliv upp i Allsvenskan i fjol för Jomalas damlag. I år tror spelande tränaren Pia Saku att de får det svårare. –Vi har tappat många spelare så laget är inte lika starkt som förra året. Men det ska bli roligt och spännande att se hur vi klarar det ändå, säger hon.

Det blir en tuff start för Jomala IK:s damlag på lördag. Redan i premiären möter de Tierp, fjolårets starkaste lag i damernas division I östra.

Vet hur motståndet är –Tierp är ett duktigt lag så det gäller att vi anstränger oss riktigt ordentligt. Men nu vet vi ungefär hur motståndet är, säger Pia Saku. Med en säsong i division I och en vår i Allsvenskan bakom sig känner hon nu till motståndarlagerna. –Nu vet man mer vad det innebär, även om det är så att många i vårt lag har lämnat. Vi har bland annat

Fjolårets tabell i division I, dam

1) Tierp, 14 poäng

2) JIK 14 poäng

3) Solna 12 poäng

4) Rissne 8 poäng

5) Bromma 6 poäng

6) Uppsala 6 poäng

tappat våra passare **Erica Johansson** och **Marie Nordqvist**, säger Saku.

Lägre målsättning Av den anledningen har laget inte lika höga målsättningar som i fjol, då de placerade sig på andraplats i serien och en femte plats i Allsvenskan. –Jag tror inte direkt att det blir på det viset i år i och med att vår trupp är mindre. Målet är nog snarare att vi ska hålla oss kvar i division I, säger Saku. I förra veckan kom JIK på fjärde plats i Uppsala cup och mötte då i stort sett

samma lag som de nu kommer att möta i seriespelet. –Det kändes som de andra lagen också har tappat lite från i fjol, och att nivån är lägre i år. Men vi spelade jämnt med lagen i topp så det ska bli roligt och spännande att se hur vi klarar det ändå, säger hon.

Ingen tränare Till skillnad från förra säsongen har JIK ingen permanent tränare. I fjol delade några av spelarna och **Mikael Andersson** på jobbet, i år är uppdraget helt delat mellan spelarna. –Men vi har en tanke att om det skulle fungera för **Sofie Lindman**, så tar hon över tränaransvaret efter att hon har opererat knäet och inte kan spela i laget, säger Saku.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

HERRLAGET
Erik Viktorsson, Mikael Donning (lagkapten), Sam Karlsson, Verner Vetriö, Anderas Pellas, Jacob Saurén, Mikael Källman (ny), Tobias Nordlund (ny), Carl Remmer (ny), Christoffer Eriksson (ny), Benjamin Bergens (ny), Axel Jonsson (ny), Andreas Skogberg (ny), Jacob Nordlund (ny), Hans Donning (ev.)
Lämnat: Marcus Påvals, Jonas Påvals, Magnus Kalm, Fredrick Boman, Fredrik Skogberg

HERRARNAS MATCHER
3/10: Uppsala–JIK 17/10: Bromma B–JIK 18/10: Lidingö–JIK 24/10: JIK–Teknikum, 15.00 7/11: Teknikum–JIK 8/10: Säter B–JIK 22/10: JIK–Uppsala, 15.00 29/11: JIK–Bromma B, 15.00 5/12: JIK–Lidingö, 15.00 12/12: JIK–Säter B, 15.00 Med reservation för ändrade tider

DAMLAGET
Pia Saku, Anna Lindqvist, Ulrika Simons, Sofie Lindman, Cecilia Söderlund, Sue Jokinen, Sandra Ekström, Felicia Aalto (ny), Johanna Borg (ny), Johanna Hagström, Josefine Gustavsson (ev. med på bortamatcher) Erica Johansson (reserv), Maiju Jämsä (reserv).
Lämnat: Tina Danielsson, Jenny Clemes, Tanja Sjöblom, Josefine Gustavsson, Erica Johansson, Marie Nordqvist.

DAMERNAS MATCHER
4/10: Tierp–JIK 10/10: JIK–Uppsala, 15.00 17/10: Bromma–JIK 25/10: JIK–Solna, 15.00 7/11: Rissne–JIK 15/11: Uppsala–JIK 21/11: JIK–Tierp, 15.00 28/11: JIK–Bromma, 15.00 6/12: Solna–JIK 13/12: JIK–Rissne, 15.00 Med reservation för ändrade tider

Seriepremiär för nytt BK NGD

INNEBANDY. Det är ett nytt BK NGD med många unga spelare som ställs emot TPS 2 och RunU i Åbo i seriepremiären i division II imorgon. –Målsättningen är i första hand att hålla sig kvar i tvåan och spela ihop laget, säger tränare Jan Tuominen.

I våras beslöt Våsc:s två damlag, BK NGD och Våsc damer, att de skulle slå ihop sig till ett gemensamt lag. BK NGD hade då fallit ur division I och Våsc hade slutat näst sist i division III. Nu spelar man i tvåan under nam-

net BK NGD, och Tuominen säger att målsättningen i första hand blir att hålla sig kvar där.

–Laget består nu av mestadels yngre spelare, de som spelade med Våsc:s flickor 15 förra året. Sedan har vi en handfull BK NGD spelare kvar som bidrar med rutin.

Och hur ser det ut inför premiären på lördag?

–Det ser väl ut som det alltid gör inför en premiär, det är svårt att veta var man står innan man spelat några matcher, efter helgen vet vi vad vi har att jobba med.

MALIN LUNDBERG

Nina Boström ny på IFK:s kansli

FOTBOLL. Nina Boström har utsetts till ny kansliansvarig på IFK Mariehamns kansli.

Boström är 24 år och kommer ursprungligen från Karleby. Under sommaren har hon arbetat som reseförsäljare hos Viking Line i Mariehamn.

Boström jobbade sin första dag på kansliet igår den 1 oktober. Hon nås på kanslinumret 16345 eller e-post nina.bostrom@ifkmariehamn.com.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Ny kansliansvarig. Nina Boström jobbar sin första dag som kansliansvarig på IFK Mariehamns kansli i dag. Foto: IFK MARIEHAMN

Se mästarna ÅU mot FC United

FOTBOLL. Några platser är ännu lediga i det flygplan som tar Åland United till Jakobstad på lördag, så de supportrar som vill se ligamästarna ta sig an FC United kan anmäla sig och följa med på resan.

FC United är laget som förra helgen besegrade Honka och

därmed tog ifrån dem chansen att nå tabelltoppen.

Priset för resan är 179 euro. Samling på flygfältet är klockan 12.00 och man är tillbaka på Åländsk mark klockan 21.30 på kvällen. Intresserade anmäler sig till **Viveca** på telefonnummer 04575300699. (ml)

NM i matchrace inleds i dag

SEGLING. Nordiska mästerskapen i matchrace startar idag och Alandia Sailing Team är ett av två finländska lag i tävlingen som avgörs vid olympiahallen i Pirita utanför Tallin. Man seglar i båttypen Bluesail 24

med fyra man ombord. Alandia Sailing Team består den här gången av skeppare **Staffan Lindberg**, **Folke Dolke** på storskot, **Daniel Mattsson** på trim och **Carl-Johan Uckelstam** på fördeck. (ml)

Nya landslagstränare för juniorerna

FOTBOLL. Mika Laurikainen och Kimmo Lipponen jobbar som juniorlandslandslagsstränare de närmaste två åren. Bollförbundet meddelade på torsdagen att kontrakten med båda två är klara.

Laurikainen ansvarar för 19- och 18-åringarnas landslag. Lipponen leder 17-, 16- och 15-åringarnas landslag. Båda kontrakten träder i kraft vid årsskiftet. 46-årige Lipponen

har jobbat för Bollförbundet de senaste åren och bland annat skött regionallag och pojklandslag. Tidigare har han coachat VPS i fotbollsligan.

Laurikainen är också 46 år gammal och inledde årets säsong som ligatränare i Jaro. Efter att han mitt under säsongen meddelat att säsongen blir hans sista i Jakobstadsklubben blev resultaten snabbt sämre och han fick gå i förtid. (FNB)

Nyan rättar

■Stipendier till lovande juniorer inom IFK:s olika idrottssektioner delas ut före avspark i matchen mellan IFK Mariehamn och JJK på WHA på söndag, inte i pausen som vi skrev i går.

ENTREPRENADER

Saltviks församling

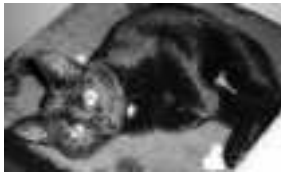
utbjuder på
entreprenad
installation av
värmepumpar

i Mariagårdens pannrum.

Anbudshandlingar
hämtas från Turing Ab,
Bastuvägen 1.

ÖVRIGT

Är det någon som
SAKNAR OSS?

Kattunge, hona,
upphittad i Lemland.

Vuxen, halvangora upphittad i
Östernäs.

Läs mer om oss på
www.djurskydd.net

JOURTELEFONEN 0457 3424 850
vardagar 19-21, samt helger 10-13

Nya Åland

ANBUD

Ålands miljö- och hälso- och skyddsmyndighet
begär offert på **publiceringsverktyg** för
myndighetens nya webbplats.

Förfrågningsunderlag och detaljerad
information om upphandlingen finns på
www.amhm.ax.

Offert ska vara inlämnad till ÅMHMs
kansli senast fredagen den 23 oktober
klockan 15.00.

LEDIGA PLATSER

HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

Högskolan på Åland erbjuder utbildning inom sjöfart och teknik, företagsekonomi, turism och vård, öppna högskolekurser och fortbildningskurser. Vid högskolan bedrivs även forsknings- och utvecklingsprojekt inom högskolans ämnesområden. Högskolan har över 450 studerande inom examensinriktad utbildning och sammanlagt 2000 deltagare per år inom den öppna kursverksamheten. Personalen vid högskolan består av drygt 60 personer. Till verksamheten är även ett stort antal gästföreläsare knutna.

Högskolan lediganslår ett vikariat som

■ **Dataansvarig** för tiden 1.1-30.6.2010.

Dataansvarige är högskolans IT-stödperson som ansvarar för support och drift av högskolans datanät och -resurser. I arbetsuppgifterna ingår bland annat installation och uppdatering av arbetsstationer, användare och lösenord, rättigheter och utdelade resurser samt IT-avdelningens hårdvaruregister. Ytterligare information se www.ha.ax.

Vi ser fram emot din skriftliga ansökan och CV som skall vara oss tillhanda senast den 16 oktober 2009 kl. 16.00, under adressen Högskolan på Åland, Pb 1010, AX-22111 Mariehamn. Ytterligare information om tjänsten ges av IT-chef Kim Gylling eller personalchef Jeanette Höstman, Tel vx +358 18 537000.

LEDIGA PLATSER

Andelslaget Ålands Skogsägarförbund är ett åländskt skogsföretag som handlar inköp och drivning av virke på Åland. Företaget grundades 1936. Vi omsätter ungefär 6,4 miljoner euro årligen. Verksamheten sköts i nära samarbete med AB Skogen där också AL. Ålands Skogsägarförbund är huvudägare. Mer utförlig företagsinformation finns på www.skogen.aland.fi

Ekonomichef

Som ekonomichef har du det övergripande ansvaret för kontorsadministrationen med funktionerna redovisning, affärscontrolling och bokslut. Du är direkt underställd VD och medlem i företagets ledningsgrupp.

Vi förutsätter att du har:

- ekonomisk utbildning
- goda bokföringskunskaper
- god ledarskapsförmåga samt lätt för att samarbeta
- goda insikter i IT

Vi erbjuder dig varierande och utmanande uppdrag där du även har möjlighet att medverka i utvecklandet av företaget. Du är kommunikativ, rak och affärsorienterad till sättet. En viktig egenskap är att ha förmågan att se förbättringspotentialer och att driva igenom egna idéer. Språkkunskaper är en merit.

Mer information om tjänsten lämnas av
VD Joakim Blom, tel 018 431 011.

Du är välkommen med din ansökan jämte löneanspråk snarast då rekryteringsprocessen fortgår löpande.

Ansökningar skickas direkt till: joakim.blom@skogen.aland.fi
alternativt till: "ekonomichef", AL. Ålands Skogsägarförbund,
Kyrkvägen 26, 22410 Godby.

Sportens kom ihåg

■ **Folktrace:** Kom och titta på sista tävlingen för i år. Vi kör ett KM med 12 svenskar och totalt 50 stycken startande på lördag kl 11.00 ute i Vessingsboda. Kom och heja.

■ **IFK hockey:** Hockeylekis börjar igen 3 oktober 11.00-12.00. Inskrivning 10.30. Hockeylekis är för dig som ännu inte har börjat i skola. Hockeynybörjarna börjar träna lördag 3 oktober 12-13, inskrivning 11.30. Nybörjargruppen är till för dig som börjat i skolan och nu är intresserad av att börja träna hockey el. för dig som gått på hockeylekis och nu börjat

skolan. Läs mera på www.ifkmariehamn.com/ishockey. frågor ring 16199

■ **IFK hockey:** Hockey Flickor C börjar sin träning på söndag 4 oktober klockan 18.30-19.30. Alla nya som gamla välkomna. Frågor ring Marika Kevin tel. 1338 mail mickan@sahd.ax

■ **JIK-friidrott:** Janne ter-rängen, JIK-friidrott välkomnar alla till vikingavallen på lördag den 3 oktober kl.12.00 att springa terräng! 7-och 9år 600m. 11-och 13år 1200m. 15-och 17år 1800m. Veteraner 10.000m. Minnesmedalj till alla! Startavgift 2 euro. Anmälan på plats 11.30

eller på e-post till Stefan Hägg, hagg.stefan@yahoo.se.

■ **LUJA-orientering:** Söndag 4 oktober i Krokstad. Samling och lottning av startlista 10.00. Alla klasser.

■ **RK Sleipner:** Hopptävling 4 oktober 11.00. Klasser 60 cm (öppen för ekipage som inte har placering i 80 cm eller högre och som inte startar i andra klasser under tävlingen), 80, 90, 100 cm. Anmäl via www.sleipner.ax eller per telefon 13418 senast tisdag 29 september klockan 20. Prop. finns på hemsidan, frågor till Sussi 040-7523903.

Sport på gång

FREDAG

Orientering
Eckerö Marby: ÅM-natt. Första start 20.00.

LÖRDAG

Folktrace
Vessingsboda: KM 11.00.
Fotboll
Sportkila
Division III: SIFFK-KaaPo 2, 17.00

SÖNDAG

Ridsport
Sleipner: Hopptävling 11.00.
Ishockey
Islandia: IFK Mariehamn-Östhammar SK, 14.30
Fotboll
WHA
Tipsligan: IFK Mariehamn-JJK, 17.00

Upplandsserien division 4

HOCKEYMATCH

Söndag 4.10 kl. 14.30

IFK - Östhammars Sk

Islandia. Entré 5€ vuxen, 3€ (13-17 år)
Hockeyjuniorer och under 12 år gratis

MED NYANKORTET
4 biljetter till priset av 2 (vuxna)
till IFK-ishockeys hemmamatcher.

INSKRIVNING DEN 3 OKTOBER
Hockeylekis kl. 10.30
Hockeynybörjarna kl. 11.30
Mer info på www.ifkmariehamn.com/ishockey

sonera HOLMBERGS opaf Nya Åland
ECKERÖ LINJEN Långnäs Hamn MCA

Tipsa
SPORTEN
dygnet runt
Tel 0457 324 4444

nyan.ax

TV-programmet

6.15 Go'kväll (R) [5643550]
7.00 Rapport [16482]
7.07 Regionalt [207026173]
7.28 Gomorron Sverige [318754598]
10.30 UR [2457685]
13.00 Rapport [34821]
13.05 Debatt (R)
13.50–14.20 Mitt i naturen (R) [849647]
15.30 Här är ditt liv (R) [63555]
17.00 Rapport [26289]
17.05 Gomorron Sverige [103666]
18.00 Hannah Montana (R) [56869] Amerikansk ungdoms-serie från 2006.
18.25 Plus (R) [50227]
18.55 Sportnytt [6859482]
19.00 Rapport med A-ekonomi [47550]
19.10 Regionala nyheter [6767482]
19.15 Go'kväll [396734]
 Magasin. Lasse Berghagen är middagsvärd. Även 3/10, 4/10.
20.00 Kulturnyheter [69717]
 Även senare i dag.
20.15 Regionala nyheter [5621666]
20.30 Rapport med A-ekonomi [68]
21.00 Doobidoo [56802]
 Musikalisk frågelek. Fyra Doo-bidooveteraner tävlar: Viktoria Tolstoy och Wille Crafoord mot Sara Löfgren och Markoolio. Även 3/10, 8/10.
22.00 Skavlan [85314]
 Pratshow. Även 3/10, 4/10, 8/10.
23.00 Hotet inifrån [4434666]
FILM Amerikansk action från 2006. I-rollerna: Michael Douglas, Kiefer Sutherland.
0.45 Kulturnyheter (R) [8028609]
1.00 Playa del Sol (R) [5094970]
 Del 1 av 13. Välkommen tillbaka till Playa del Sol och de vänliga reseledarna på Shine.
1.30 Down with love [6855574]
FILM Amerikansk drama från 2003. I-rollerna: Renée Zellweger, Ewan McGregor.
3.15 Studio 60 on the Sunset Strip (R) [4199154]
3.55 Extras (R) [4677593]
4.25–6.00 Mad Max 2 – road warrior **FILM** [35863883] Australisk science fiction från 1982. I rollerna: Mel Gibson, Bruce Spence.

10.30 24 direkt [70558937]
16.20 Tom Stade (R) [4945043]
16.50 Sverige! (R) [3041111]
17.50 Hype (R) [19482]
 Även 3/10 och senare i dag.
18.20 Nyhetstecken [4586192]
18.30 Oddasat [14395]
 Samiskspråkiga nyheter.
18.45 Utiset [585531]
 Finskspråkiga nyheter.
19.00 Bruce Parry i Amazonas [59666]
 Brittisk dokumentärserie. Del 6 av 6. I seriens sista avsnitt närmar sig Bruce Parry slutet på sin resa genom Amazonas.
19.55 Rapport [5979395]
20.00 Vem vet mest? [9260]
 Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 4/10.
20.30 UR: Garage [8531]
 ”Jag har alltid velat bli känd”.
21.00 Broder Daniel forever [28531]
 K special. Filmen ”Broder Daniel forever” följer bandet när medlemmarna återförenas och repeterar under sommaren 2008 inför sin avskedskonsert. Även 4/10 och 7/10.
22.00 Aktuellt [9024]
22.30 Trädgårdsfredag [8395]
 Svenskt trädgårdsmagasin från 2009. Hösten bjuder på mycket njutning och skörden är riklig. Men ännu finns det en del arbetsuppgifter som måste klaras av.
23.00 Sportnytt [35840]
23.15 Regionala nyheter [4788983]
23.25 Rapport [7060444]
23.30 Störst av allt är kärleken [45208]
 Del 6 av 6. Ännu en gång tar livet en oväntad vändning för familjen Røst Halvorsen. Rätten frikänner Beate från mordet på Anders.
0.30 Berlin Alexanderplatz [6909609]
 Del 7 av 14. Efter att ha avtjänat ett fyraårigt fängelsestraff för dråp är Franz Biberkopf åter en fri man.
1.30 Murphy Brown [6753319]
1.55 Babel (R) [7721970]
 Svenskt litteraturmagasin. Även 4/10.
2.25–2.55 Svenska dialektmysterier (R) [7711593]
 Svensk språkserie från 2006. av 8. Östsvenska. Även 3/10.

7.30 Montel Williams show [1995918]
8.25 Spin city [6656666]
8.55 Alla älskar Raymond [9305260]
9.25–9.50 How I met your mother [5035024]
10.40 Rachael Ray [5069734]
11.30 Våra bästa år [3614956]
12.25 Top model Australien [6547227]
13.20 How I met your mother [6755685]
13.45 Alla älskar Raymond (R) [994482]
14.15 Oprah Winfrey show [282208]
15.10 Extreme home makeover [6310598]
16.05 The Tyra Banks show [7086753]
17.00 Top model Australien [457840]
18.00 Hell's kitchen [468956]
 Amerikansk realityserie från 2006. Dag 5 och inget av lagen har lyckats hålla en hel kväll problemfri. Gordon testar lagens smaklökar och de som vinner får resten av dagen fri.
19.00 Simpsons [494111]
 Amerikansk animerad serie från 2008.
19.30 Scrubs [493482]
 Amerikansk komediserie från 2005.
20.00 Without a trace [567666]
 Amerikansk kriminaldramaserie från 2002. En ung high school-lärare har försvunnit efter en kvällskurs. Snart upp-dagas det att han har ett förhållande med en elev på skolan.
21.00 Morden i Midsomer [3176208]
 Brittisk deckarserie på 2007. Del 3 av 8. Ett dödsfall i Shang-hai får återverkningar i ett familjeföretag i Midsomer.
23.05 Bourne identity [8350956]
FILM Amerikansk actionthriller från 2002. I rollerna: Matt Damon, Franka Potente.
1.15 The shadow [1186241]
FILM Amerikansk action från 1994. I-rollerna: Alec Baldwin, Peter Boyle.
3.10 Grendel [2796932]
FILM Amerikansk fantasy från 2006. I rollerna: Chris Bruno, Ben Cross.
4.40 Montel Williams show [8194425]
5.25–6.00 Kitchen confidential

6.50 Nyhetsmorgon [46617734]
11.00 Nyhetskanalen [850173]
11.05 Efter tio [7087314]
12.00 Nyhetskanalen [521024]
12.05 Efter tio, forts [6781937]
12.55 Hem till gården [387802]
13.20 Hem till gården [1259493]
13.55 Nyhetskanalen [8107258]
14.00 Trav [430289]
14.25 Förlösningskliniken [6442802]
15.30 Nyhetskanalen [817314]
15.35 Små i stora världen [2161821]
16.05 Ghost whisperer (R) [5629192]
16.55 That '70s show (R) [4977111]
17.25 That '70s show (R) [519289]
17.55 Rhapsody in rock 2009 (R) [5492173]
18.50 Dagens flex [1010550]
18.55 I nöd och skuld [3451956]
 Kanadensisk livsstilsserie från 2006.
19.20 Keno [461869]
19.30 Lokala nyheter [842314]
19.35 Lokalt väder [7496869]
19.40 Ekonominyheter [9041918]
19.50 Vädret [9030802]
20.00 Nyheter [498937]
20.30 Postkodmiljonären [497208]
21.00 Idol 2009 [256173]
 Svenskt underhållningsprogram från 2009. Programledare: Peter Jihde. Även 4/10.
22.30 Säsongstart: Samantha [477444]
 Amerikansk komediserie från 2007. Del 12 av 15.
23.00 Nyheter [991289]
23.25 Idol 2009 [8328937]
23.40 Heroes [997753]
0.35 Jag vet fortfarande vad du gjorde förra sommaren [35777048]
FILM Amerikansk rysare från 1998. I rollerna: Jennifer Love Hewitt, Freddie Prinze Junior.
2.40 Star Trek IV – The voyage home **FILM** [15478512]
 Amerikansk science fiction från 1986. I rollerna: William Shatner, Leonard Nimoy.
4.55–6.30 You wish! (R) [8212135]
FILM Amerikansk dramakomedi från 2003. I rollerna: A.J. Trauth, Spencer Breslin.

6.00–10.00 Godmorgon med A-laget
13.50 Mat med Tina
14.30 Globalisering
15.00–15.23 Tintin: Plan 714 till Sydney 2/2
16.37 Hill Street Blues (R)
17.25 Obs
17.55 TV-nytt
18.00 BUUS-fredag
 Djungel.
18.30 Värsta vännerna
 Del 5 av 10. Oskar får sitt livs svåraste uppdrag, och Kim gör något riktigt dumt när hon ska utföra sitt.
18.43 D-dax: Familjens försörjare
 Jag älskar att gå i skolan och jag vill studera; jag skulle kunna bli läkare, tänker 12-åriga Lama. Dokumentär från Jordanien.
19.00 Tappra gossar
 Mathias sjunger i Cantores Minores och drömmer om att bli operastjärna. Isak är ishockeymålvakt i Djurgården IF och vill nå NHL. Oleg dansar balett och har Bolshoi-teatern i sikte. Alla är 12 år gamla. Vad läser de?
19.30 TV-nytt
19.55 Sportnytt
20.00 Gröna rum
 Gröna rum gör besök bland moriska murar och mosaiker.
20.30 Modiga kvinnor
 Del 5 av 9. Statsåklagare Ilda Boccassini har kallats maffians värsta mardröm.
21.00 Brottet
 Dansk deckarserie. Del 17 av 20. Vem mördade Nanna Birk Larsen?
22.00 TV-nytt
22.10 Dok: Sju sjömän på Odessa
 Kryssningsfartyget Odessa har stått vid kaj i Neapel alltsedan 1995 till följd av ägarens, det ukrainska företaget Blas-cos, dåliga ekonomi.
23.10 Eftersnack
 Smart snack – och en och annan banalitet – om veckan som gått med Magnus Londen och Jeanette Björkqvist plus sidekick.
23.55–0.09 Oddasat

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Kulturellt från bok-mässan i Göteborg

ÅLANDSKANALEN

KI 19.00-19.20.

Plattan i mattan! Bilar, bilar, bilar. Vi ålänningar är bilto-kiga och det bevisar tv.m.ax med bilder från Eckeröhallen och en sommarträff. Dessutom test av en ny bränslesnål Volvo V50.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45–9.00 Gomorron. 6.45 Beträktelse. 6.55 Ålandsnytt. 7.00 Aktuellt. 7.30 Ålandsnytt. 8.00 Aktuellt. 8.30 Ålandsnytt. 9.00–11.30 Förmiddax. 9.00 Dagens väder. 9.15 Låshörnan: Vägen från Stormskäret. 9.30 Ålandsnytt. 9.40 Jazzkonsert. 10.30 Ålandsnytt. 10.33 Motionstips med Mia Vartiainen. 11.30–12.55 Lunchdax. 11.31 Ålandsnytt. 11.45 Sportnytt. 12.00 Aktuellt. 12.10 Musik. 12.15 Kulturen. 12.30 Gomorron. 12.55 Ålandsnytt. 13.00–15.55 Vardax. 13.00 Lyssnarnas önskemusik per mess och mail. 13.55 Ålandsnytt. 14.00 Rätt skall vara rätt. 14.55 Ålandsnytt. 15.00 Firadax. 15.55 Ålandsnytt. 16.00 Aktuellt. 16.15–18.00 Åland i dag. 16.55 Ålandsnytt. 17.05 Sportnytt. 17.10 Åland i dag fortsätter. 17.55 Ålandsnytt. 18.00 Aktuellt. 18.05 Kulturen. 18.20 Gomorron. 18.55 Ålandsnytt. 19.05 Sportnytt. 19.10 Åland i dag. 19.55 Ålandsnytt. 20.00 Åland i dag. 20.45 Låshörnan: Vägen från Stormskäret. 21.00–21.10 Beträktelse.

Kultbandets sista spelning

Dokumentären ”Broder Daniel forever” handlar om sommaren 2008, då bandet återförenas och repeterar tillsammans inför sin avskedskonsert.

– Vi har ett band. Men vi kanske mer än andra band har en kultur omkring oss på något sätt, säger den något säregna sångaren Henrik Berggren, bilden.

SVT2 20.00

Se det med egna ögon

www.24.ax

5.55 Mitt gäng [9033482]
 Del 2 av 6.
6.25 Ettans morgon-tv [73021395]
9.30 Coronation Street [3407598]
10.15 Byggtraditionsmästaren [4682442]
10.45–10.52 Berättelser från en plats: Suomen Joutsen [5284208]
11.00 Tv-nyheter [42869]
11.05 YLE News [5585717]
11.10 Läkarcentralen på Clarence Street [8885208]
 Dubbelliv.
12.00 Ettans morgon-tv [56840]
13.00 Tv-nyheter [36289]
13.05–13.48 A-talk [6965956]
13.55 Javisst, herr minister: Festtid [9783550]
15.00 Tv-nyheter [26227]
15.05 Herrskap och tjänstefolk [1812550]
 Landsflykt.
16.00 Valtioneuvoiston juhla-istunto [98802]
17.00 Tv-nyheter [14444]
17.08 Läkarcentralen på Clarence Street [300198734]
 Betalt för gammal ost.
18.00 Tv-nyheter och väder [7537]
18.30 Saimi & Jalmari [8666]

19.00 Finsketens rötter i filmerna [49918]
 Tauno Palo, del 1.
 Tauno Palos varma närvaro och imponerande insats som skådespelare har betytt mycket för många av oss.
19.10 Tillbaka till Aidensfield [3696276]
20.00 Hemgatan [55]
 Del 2 av 2. Matilda och skatTEGRANSKAREN vållar Pertti huvudbry. Janne behöver semester.
20.30 Tv-nyheter och väder [89550]
20.55 Sportrutan [3879173]
21.00 A-zoom [85]
21.30 Strada [56]
 Strada är ett fartfylld kulturturprogram som inte skyr dagens samtalsämnen och som tar konstskapare på bar gärning.
22.00 Systerkärlek [58127]
22.55 Tv-nyheter [1135937]
23.00 Speer och Hitler [87395]
0.30 Stjärnhistorier [3656357]
0.50 Nyhetsfönster [29272777]
4.00–8.00 Nyhetsfönster [60842512]

6.00 Tellus-frågesport [2761753]
6.50 Lilla tvåan [44348734]
9.00 Oddasat [32918]
9.15 Regionala nyheter [1716604]
10.35 McLeods döttrar [2850314]
11.20 Tillfågälvägen [5121260]
11.50 Respasset: Filippinerna [8550531]
12.40 Första steg [2149753]
12.45 Derrick [5509043]
13.45 Örtapoteket [6306918]
14.05 Gympa: Träningspass med hantlar [586666]
14.35 Kliniken [9792666]
15.20 Hemlig miljonär [9002685]
16.10 Lilla huset på prärien [4457260]
17.00 Kim Måne [41463]
 Rymdskrot. Stjärnskott.
17.19 Lilla tvåan [400640753]
17.55 Historier om barnets rättigheter [8559444]
18.00 Finlands bästa kör [48111]
18.50 Tv-nyheter [4156111]
19.00 Regionala nyheter [35227]
19.10 Sportrutan [8873376]

19.15 Tvåans höstväder [8870289]
19.20 Pressklubben [6270685]
20.00 Vid lägerelden – fiskarens år [2598]
 På fiskevattnen i Finland har man enastående möjligheter att fånga fisk med beten.
20.30 Näsbingo 2009 [1869]
 Fartfylld nöjesprogram för hela familjen där vinnaren i en ny tids spel lottas fram.
21.00 Fatta micken [30579]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [4467005]
22.05 Den hårda lagen [3313579]
22.45 Sopranos [8214753]
 AJ kommer på glid och Christopher överraskar Adriana med en gåva.
23.40 Jope-show (R) [3617192]
0.10 Polis-tv [11512]
0.35 Dolt ord [1098661]
1.00 Tellus-frågesport [6995406]
2.00 Frågespel [8684154]
3.00 Dolt ord [8688970]
4.00 Sudoku [8664390]
5.00–6.00 Dolt ord [8675406]

5.30 Väder [7942604]
6.05 Studio55 [5864937]
 Pratshow för dig som är över 50. Programledare är Pirjo Haapoja och Markku Veijalainen.
6.25 God morgon Finland [45555005]
9.10 Studio55 [9033463]
9.35 Vad ska vi äta idag? [8264666]
9.40 Känslor och dofter [1672956]
10.25 Eurojakten [9628685]
10.35 Emmerdale [9844376]
11.00 Emmerdale [294208]
11.30 Köpkanalen [360840]
12.30 Astro-tv [900598]
12.50 UEFA Europa League [670024]
13.15 De vackra och de djärva [4570444]
13.40 Vad ska vi äta idag? [7028550]
13.45 Godmorgon Finlands bästa bitar [747774]
14.10 Nöjesnytt [9465753]
14.15 Gruppterapi [621024]
14.45 Läkarna [3148531]
15.35 Muodin huipulle [2952005]
16.30 Eurojakten [644869]
16.55 Nyheter [2638666]

17.00 De vackra och de djärva [172686]
17.25 Vad ska vi äta idag? [2619531]
17.30 Emmerdale [827519]
17.55 Dagens jobb! [1272869]
18.00 Emmerdale [976604]
18.30 Joka kodin asuntomarkinat [236083]
19.00 Sjuans nyheter [550821]
19.20 Dagens väder [722482]
19.30 Dolda liv [774869]
20.00 Inga ledtrådar [831753]
 Amerikansk kriminalserie.
21.00 Sanningens stund [459173]
22.00 Tians nyheter [917192]
22.15 Dagens väder [5842666]
22.20 Resultatrutan [5020173]
22.30 Formel 1: Extra [926840]
22.40 Rally-VM [5041666]
22.50 Pallosalama [1676802]
FILM Engelsk action från 1965. I rollerna: Sean Connery, Claudine Auger, Adolfo Celi.
1.15 Rally-VM [6833086]
1.45 Förnimmelse av mord [8940609]
2.40 Eurojakten [2828375]
3.40–6.00 Den rätta [94051883]

Nyankortsvinnare:
Lola Karlsson
Mariehamn
Vinner en Casinolott. Vinsten skickas på posten.

Vill säga min åsikt utan att bli av med jobbet

■**Under** senare tid har vi kunnat läsa om hur synd det är om dem som har makten, även deras nära och kära. De måste utstå anonyma påhopp av dem som drabbas av deras maktutövande. Dessa makthavares drömsamhälle är ett där man kan utöva sin makt utan kritik. Många olika konstruktioner har prövats för att uppnå detta under historiens lopp. Till saken hör också att denna anonyma kritik inte rubbar deras ställning det minsta. Förmågan att ta åt sig av kritik är obefintlig. Makt är alltid förknippad med hög lön och status vilket inte gör den mindre attraktiv, man styr och ställer över dem som föder dem. Maktpyramiden har inte förändrats sedan förhistorisk tid.

Vad är det viktiga i en insändare, innehållet eller vem som har skrivit den? I en anonym insändare är innehållet allt. I en undertecknad kan man fråga sig vad skribenten försöker uppnå. Personlig reklam, en klapp på ryggen av likasinnade, kanske är det valtider. Man skall inte heller blanda ihop två olika saker, anonymitet och nivå på insändare/ mess.

Att kunna uttrycka sin åsikt offentligt och bilda opinion utan att riskera att bli av med jobbet, vräkt, utfrysad eller på annat sätt drabbas av detta, är något av grundpelarna i vår demokrati. Speciellt i små samhällen där alla känner alla, som det åländska, är det viktigt att ha möjligheten att få uttrycka sig anonymt. Kritiserar någon i korvkön utanför krogen och du får på käften direkt. Kritiserar din arbetsgivare och du är säkert bland de första som får gå när det skall till och permitteras. Inte ens i de bästa av samhällen fungerar detta på något annat sätt. Hur mycket är du beredd att gå ner i lön för att få säga din mening?

Var och en har ett personligt ansvar för sitt handlande, detta borde även gälla dem som har makten. Varje makthavare bör hållas ansvarig för sina handlingar och personligen skyldig att gottgöra dem som drabbats av dennes maktutövning. Att en person har makt över en annan är ett onaturligt tillstånd i ett civiliserat samhälle. Däremot förekommer det hos t.ex. djur. Som liten på en bondgård kunde jag ofta se ungutpärarna strida om vem som kunde stå och flaxa med vingarna högst upp på dynghögen. Där kan vi se likheten till dagens samhälle.

Zze
zzeism.org

Vem först ut av tidningarna?

■**Med** anledning av debatten kring anonyma insändare vill jag ge mitt stöd till **Mogens** med flera. Vågar man inte stå för vad man vill säga är det troligen inte är så viktigt.

Man kanske kan hålla mess-spalterna anonyma men begränsa dem till t.ex. 3 rader. Kan man inte uttrycka sina anonyma åsikter på 3 rader får man skriva en insändare under eget namn. Det är ju ändå en viss skillnad på en insändare eller ett mess, mess-spalterna är ju mera som ett klotterplank medan en insändare oftast är mer seriös.

Personligen brukar jag alltid först titta om en insändare är undertecknad, står

Mest statens paragrafer

■**Tack Barbro Sundback** för att du var så snäll och sände mig landskapsregeringens utkast till lagtinget av den 22.6.2009. Jag har gått igenom förslaget från sida 1 till sida 35, förslaget gäller utkomstskydd och -stöd. Många lagar och paragrafer men de flesta bygger på finska statens paragrafer – underligt nog? Vad tjänar det då till att sitta i ett lagting och låtsas ha någon slags bestämmanderätt inom landskapet Åland när det verkligen är så, att

Varför inte hälsa?

■**Gäller inte** ÅHS lag om hövlighet och respekt **Juha Ahlroth?** Vi satt i dagrummet och in kommer Juha lugnt gående genom rummet till expeditionen. Han vände sig om och gav en kort blick mot min klient, men inte så att han log och sa hej. Ska man inte kunna det om man har ett sånt jobb som han har? Jag har pratat med Ahlroth på telefon och han verkar väldigt ointresserad av drogpolicyn. Vad gör han där om han inte orkar ge ett leende eller ett hej till dem som av någon anledning hamnat snett i livet. Juha, du får gärna ge ett svar på detta om du vill. Mvh **Katarina Hansson** Redaktionen har sänt insändaren till ÅHS för eventuell kommentar av Juha Ahlroth, men vi har inte fått något svar. **Red.**

HÄLGE

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ ■ Fråga till MCA! Varför har ni tagit bort Viasat X-tra kanalerna från ert utbud? Igår tisdag när jag skulle se Champions League fotboll var dom borta. Jag har Viasat för att kunna se CL fotboll. Det är också synd att ni inte visar Viasat Fotboll, där de "bästa" matcherna visas. Även Viasat Motor sänder ju CL, som man inte heller har. **0457.**

Richard Johansson, vd på MCA, svarar: –Vi har valt att ta bort Xtra-kanalerna då erfarenheterna av dessa inte är goda enligt våra krav på leverans och det faktum att de står "svarta" 99 procent av tiden. Vi vill fylla dessa kanalplatser med annat material som visas dygnet runt för alla tittares väl! Viasat Fotboll och Viasat Motor tillhör upphovsrätten Sverige emedan Åland tillhör upphovsrätten Finland! Frågan om att få tillgång till mer svenskt material bör passas till politikerna i landskapsregeringen som kan föra diskussionen med svenska myndigheter om att Åland juridiskt kunde få gå under region Sverige på grund av språkliga, historiska och kulturella tillhörigheter som Sverige och Åland har/har haft tillsammans. **Red.**

■ ■ ■ Bra där! Äntligen någon som protesterar över det som pågår på missbrukarvården. Vården med oss som har sub.vård o.dyl. Säkert många som känner likadant. Då det utan tvekan finns många i samhället som är emot den här typen av vård så är det viktigt för missbrukarvården att kunna visa upp positiva resultat av vården så som minskade doser, drogfrihet och skötsam livsstil. Vilket är förstärkande men tyvärr tycks dom ha dålig koll så att även skötsamma drabbas eftersom vi är trots allt "Bara missbrukare" hela bunt. Vi ska vara tacksamma och inte klaga... Så än en gång, bra där. **040.**

■ ■ ■ Nog är det jäkligt hur de har börjat bete sig mot oss som har suboxonevård. I synnerhet alla som har ett jobb att sköta som får offra matrasten varje dag samt ledighet på helgen och ta sig hela vägen till hälsocentralen för att få sin medicin. Något är fel, väldigt fel. Vi ska ju bete oss rätt så behandla oss rätt... **040.**

■ ■ ■ Du som köpte en grå-svart vinterjacka för pojkar st 92 el 98 från Bettans igår (29.9). Hittade huven som hör till. Finns att hämta från Bettans vid kassan. **040.**

■ ■ ■ Hej Lennart och A. Christin Karlsson. Tack för er insändare. Det lilla åländska samhället behöver ingen anonym fostran. Kontakta mej gärna om ni vill. **Ralf Nyback.**

säldes för lite pengar. Folk av denna typ växte för det mesta upp och blev starka rediga människor. **040.**

■ ■ ■ Jag håller helt med sign "mamma" om adhd-familjer. Kunskapen är dålig inom Barnskyddet och det händer att man krossar familjer på grund av eget tyckande om trasiga kläder istället för att ge den hjälp familjen själv frågar efter. Att hålla ihop en familj kostar en bräddel av de ca 20.000 euro (tjugotusen) en placering kostar per år, men det högsta priset betalar naturligtvis det oförstående barnet som kastas omkring av vuxna. **Anonym för barnets bästa.**

■ ■ ■ Någon har bucklat till min bil, en vinröd Pajero Sport, under gårdagen 30.9. Bilen var parkerad på Ö. Espl.gatan, utanför dagiset. Om du sett något, ring **040 542 7652.**

■ ■ ■ Hm... Får väl vänta lite på det då :) Den som väntar på nåt gott...du vet. **0457.**

■ ■ ■ Det är mycket som inte är inom anständighetens gränser! Hoppas att dessa förbudsryttare ej får som dom vill! Att förstöra vår kära messa Nyan spalt. **050.**

■ ■ ■ Staten är hård och sträng med att driva in kvarskatt och dylikt. Men när det gäller återbetalningen av den olagliga importskatten på bil så går det fruktansvärt långsamt. Vad har tullen till sitt försvar och när får vi våra pengar plus räntan? **040.**

■ ■ ■ Var de någon annan som såg blått blinkande ljus på himlen runt kl 05.00 i Mariehamn på torsdag morgon? **Oscar S.**

■ ■ ■ Jaha, nu ska det bli något fint igen antagligen bara för de intellektuella. Mainstrimsmusik och featurprogram. Man vet så f-n inte vad man betalar licens för nu mer. **040.**

■ ■ ■ Det är märkligt att det klagas enbart när varorna har finsk text. Är folk verkligen så bra på kinesiska och taiwanesiska här. **040.**

■ ■ ■ Oj vad vissa orkar knorra bara för några mess utan "underskrift"! Att prata om messförbud är ju faktiskt ganska komiskt.Lyft blicken och läs ej messen är ett tips om det är så "förnedrande". **0457.**

■ ■ ■ Ang artikel om Ahtisaari. Det heter inte "svenskaundervisning". Det heter svenskundervisning. Tror ni på Nyan även att det heter svenskaspråkig? **0400.**

■ ■ ■ Glassbilen "glassar" runt i oktober. Är inte det lite sent? **H iakttagare.**

■ ■ ■ Ang sms 0457 i torsdagens tidning, håller fullständigt med varför inte Sparhallen har en skild dam- och herrtoa?! Stort varuhus som det är så borde dom ha tillgång till fler fräscha toaletter! **AK.**

ZITS

”Svensken är inte längre ensam. Han, eller för den delen också hon, är numera själv. Själv som i att ”vara själv”. Själv som i att ”stå själv”. Och själv som i, just det, ”aldrig vara själv”.
NILS-ERIK FORSGÅRD I HUFVUDSTADSBLADET.

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Näst sista ordet Patrik Dahlblom

Du har rätt om låttitlarna, 040.

Det är inte min grej att kritisera medarbetare i tryck, men nu gör jag ett undantag. Åtminstone två gånger har Nyan publicerat anonyma mess som är riktade till mig, och som jag borde ha fått svara på med en gång i stället för att få läsa dem oemotsagda eller okommenterade i papperstidningen. Det handlar bara om mitt rykte som musiksribent, men ändå. För en del av oss är sånt viktigt.

När jag recenserade en Manic Street Preachers-platta kom det ett mess om att jag hade fel efternamn på Richie, gitarristen som försvann spårlöst på 90-talet. Men det hade jag inte. Jag kallade honom Edwards, messaren sade att det skulle vara James. Eller var det tvärtom? Hursomhelst så hade vi rätt båda två, men det fick läsarna aldrig veta. Jag läste messet tre dagar senare när tidningen äntligen kom fram till Stockholm, och då var det för sent att gå i svaromål.

Och i morse såg jag ett mess om att jag skriver svenska låttitlar med stor bokstav i början av varje ord, och så gör man bara inte. Messaren har rätt, men jag har förklaringar. En är att man med stora bokstäver lättare ser när en låttitel tar slut i en mening, och att det är en titel till att börja med. Öppna landskap är toppen, däremot är jag dödstrött på Ulf Lundells låt. En annan är att jag inte vill sätta citattecken runt låttitlar. Det ser så fel ut. Och en tredje förklaring är att jag, åtminstone när det gäller musik, har utmärkta engelska tidningar som måttstock. På 80- och tidiga 90-talet läste jag ofta en tidning som hette och fortfarande heter Q. Där skrev man titlar så som jag gjorde nu och det såg bra ut.

Faktiskt är det så att jag varit så ointresserad av svensk musik genom åren att jag inte ens tänkt på titelproblematiken. Varför skriva om Lundells, Dahlgrens eller Winnerbäcks svenska låtar när man kan lista sina favoriter med Richard Hawley, Sylvain Sylvain eller Psychedelic Furs i stället? Med en massa stora bokstäver.

Det har sällan eller aldrig funnits någon på redaktionen som känt för att analysera pop ur ett gement eller versalt perspektiv runt kaffebordet. Däremot har jag haft flera diskussioner med kvällschefen Märten om när man skall skriva artisters namn med halvfet stil. Hans princip är att soloartister, alltså personer, skall vara halvfeta. Men inte band.

Så här, till exempel: Lou Reed återförenades med Velvet Underground på 90-talet. Jag skulle skriva: Lou Reed återförenades med Velvet Underground på 90-talet. Eller, om man ser på artisterna i årets Rock-off, varför skall Veronica Maggio vara halvfet, men inte Hammerfall? Och hur göra med Lena Ph och Orup, som uppträdde tillsammans? Då var de ett band, eller? Ni ser, det blir konstigt.

Mitt lilla försök att förnya det svenska språket tar slut här. När jag i framtiden skriver om ABBAs låt Ring ring så menar jag den svenska versionen. På engelska heter den Ring Ring.

Gräsklippare. Får är effektiva gräsklippare. Det kan man konstatera bland annat i Tullarns äng, där det nu är färdigklippt för säsongen sedan att par av fåren har påträffats döda. Orsaken utreds. Foto: ERKKI SANTAMALA

Miljövänliga gräsklippare borta

Två får har dött på betet i Tullarns äng. Orsaken vet vi inte, men nu är alla får borta, tyvärr. De var ett trevligt inslag i landskapsbilden. Så småningom får vi veta vad som hände, fåren skall obduceras.

Djur som föds upp för att slaktas och ätas skall skötas bra så länge de lever. Så tycker de flesta av oss. Också, och kanske framförallt, de som äger djuren.

Trots det drar folk väldigt lätt slutsatser när någonting inträffar. Om ett tamdjur dör så får man det lätt till att det måste bero på vanvård. Nya Åland har under årens lopp fått många samtal om djur som, enligt den uppringandes åsikt, far illa för att de tvingas gå ute när det är kallt eller som på annat sätt sköts dåligt.

På samma sätt kan man i Messa Nyan-spalten läsa om till exempel katter som far illa för att de måste vara ute – eller för att de inte får vara ute.

Folk håller ögonen på varann och på hur vi tar hand om våra djur. Kanske är det därför det ser så pass bra ut som det gör. Men vet alla vad de talar om?

Avståndet till naturen verkar ha vuxit väldigt mycket på kort tid. Många ser djuren som människor i en annan skepnad, som varelser som kan känna och uppleva som vi. Så när får eller nötkreatur går ute sent på hösten och kanske in på vintern så utgår man från att de fryser eftersom man själv skulle frysa i samma situation.

Att det finns djur som mår bra av att gå ute, som hålls friskare så än om de stängs in, det går inte riktigt fram. Det är av någon anledning betydligt lättare att tro att ägaren med berätt mod vansköter djuren. Varför?

Om det händer ett djur någonting så är svaret naturligtvis ägarens. En olycka kunde kanske ha undvikits om tillsynen hade varit bättre. Samma slutsats kan dras när katter blir överkörda i trafiken; det är bristande tillsyn av ägaren. De bilister som med berätt mod försöker pricka en katt är lätt räknade.

Men för den skull får man inte utesluta att olyckor kan inträffa eller att djur kan drabbas av sjukdom.

Den som föder upp djur till slakt – det gäller de flesta av våra husdjur om vi räknar bort katter och hundar – har ett stort intresse av att djuren är friska och mår bra.

De som tycker slakt är något otäckt kanske vägrar gå med på att en slaktdjursuppfödare kan vara djurvän. Men se det då ur den andra vinkeln; vanskötta djur får man inte många cent för när de skickas till slakt. Inte är de heller mycket värda som avelsdjur, så det ligger helt klart i ägarens intresse att ta väl hand om djuren.

Här gäller samma som för den som odlar grödor. Åkern skall vara välgödslad för att ge god avkastning. Att låta den hungra och törsta är ingen lyckad metod. Det är så enkelt.

Mycket av det som av allmänheten uppfattas som vanvård handlar om bristande kunskaper. Hur man skall råda bot på det är svårt att se. De flesta har inte längre den dagliga kontakten med djur. Man kan inte veta

vad som är normalt. Att djur inte skall piskas förstår alla. Att djur inte skall gå i djup träck i ladugården för att ägaren inte orkar ta hand om dem, det begriper vi också. Men har var och en av oss kunskap nog att avgöra när ett bete är för magert eller natten för kall? När en hund äter gräs, beror det då på att den stackarn inte får mat hemma? Om ett får klättrar på träd och nafsar efter löv så kanske det rätt och slätt beror på att får gillar löv.

Nu är fåren borta från Tullarns äng, för hur lång tid vet vi inte. Det är synd. De fungerade som miljövänliga gräsklippare, var trevliga att titta på och innebar för staden en inbesparing. Man kan bara hoppas att de vågar komma tillbaka nästa år.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS Pb 21, 22101 MARIEHAMN Uppgårdsvägen 6 Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15) Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444 e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450 Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare. Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman fn (018) 528 441 nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef: Anna Björkroos/Malin Tillström tfn (018) 528 442 sport@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman tfn (018) 528 455 annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör: Patrik Dahlblom/Nina Smeds tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466 kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson tfn (018) 528 462 sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN Delice Lindegren tfn (018) 528 457 annons@nyan.ax
ADMINISTRATION VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447 stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef: Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443 prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER 1.2.2009 Fortlöpande helår..... 189 € halvår..... 97 € kvartal 49 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Target: onsdagar kl 12.00. Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.